

Ingyen füzet: „Az okszerű kukorica termesztésről“.

Ára 20 fillér

VASÁRNAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI KÉPES HETILAP

Szerkesztőség: V., Báthory-utca 24. szám.
(„Falu“ Országos Földművelésügyi.)
Telefon: Automata 294—52.
Kiadóhivatal: VIII., József-körút 5. szám.
Telefon: József 463—09.

FŐSZERKESZTŐ:

SCHANDL KÁROLY dr.

Előfizetési díjak, a m. kir. földművelésügyi
miniszter által időnként kiadott „Rádiós gaz-
dasági előadások” című füzetekkel együtt:
Egész évre 8 P. Félévre 4 P.
Negyedévre 2 P.

Budapest, 1931.

XII. évfolyam, 38. szám.

Vasárnap, szeptember 13

A tizenkettedik óra.

Írta: Szekeres László dr.

Régi, de jó megállapítás, hogy a gazdasági szervezetlenség csakhamar átcsap politikai és szociális kérdéssé: kenyérproblémává. Igen, így van. És ez a tétel pompásan ráillik napjainkra. Mintha csak reánk szabták volna, úgy passzol.

A magyar föld és a buza tragédiája kétségbeesett helyzetbe juttatta az országot és a gazdákat egyaránt. A nagy- és kiscgazda egyformán belekerült abba a malomba, amely lassanként felőrli és megemészti.

Alig pár hónap alatt juniustól augusztus végéig majdnem felével elértéktelenedett a buza és a rozs, az az áru, amely a magyar falvak életszükségletének és fennmaradásának a létalapja.

Önkénytelenül is érezzük, hogy sürgősen tenni kell valamit. Jósolni, tanácsolni ilyenkor nagyon nehéz, mert egy forrongó világgazdasági helyzet tetején hanyódnunk, mint a szökőkút vizére dobott labda. Pillanatról-pillanatra változik minden. Mire a gondolat, a terv szétfut betű formájában az országban és elindul a megvalósulás felé, már az élet teljesen felbuktatja.

A nagy magyar kérdés körül is sok a vitatkozó, a tanácsadó, de kevés a bátor, vállalkozó orvos. Pedig, ma

ilyenekre van szükség, akik ismerik az életet, a falusi nagy nyomorúságot és mernek vállalkozni arra, hogy a gazdasági válság ütötte sebeket, amelyek a falu népét földreterítik, amennyire lehet, gyógyíttassák.

A gazdasági válság, tarajos vizein, amely végigsöpörte a nagy angol birodalomtól kezdve a hatalmas Németországot és Európa többi államait is, mégis elindult egy ember, *Károlyi Gyula* gróf, tele jószándékkal és bátor elhatározással, mint az árvízi hajós, hogy mentse, ami még menthető. És megállapíthatjuk, hogy a mentőmunka gyors ütemben halad előre. Akik vállalkoztak rá, igazodnak az élethez és a lehetőségekhez, mert itt a rettenetes tények diktálnak. A felborult államháztartás egyensúlyát csak az egész nemzet áldozatkészségével és erőivel lehet helyreállítani. De ebben a munkában azután úgy kívánja a falu népe, hogy vegye ki mindenki a maga részét tehetsége szerint, nehogy megint a roskadásig terhelte falunépén csattanjon az ostor vége.

Ki-ki a maga módja és rangja szerint áldozzon. Ugy, mint a 48-as időkben, amikor vetélkedve ajánlották fel a nemzet fiai mindenüket a haza függetlenségéért. *E leszegényedett és önhibáján kívül gazdasági válságba került*

Ösényi menyecskek és férfiak csoportja.

országban végre a nagy vagyon és a nagy jövedelem is tegye meg magáét. Legalább is annyit, hogy a külföldre kivitt és a magyar életet jelentő pengőt és valutát hozzák vissza és adják oda a nemzet vérkeringésének táplálására. Ne féljenek. A nagy tömeg, a falu apraja és nagyja, ha ezt látja, akkor majd utánuk megy a nemzeti kálváriajárásban. Mert ilyen cselekvő áldozatkésziségre van szükség, hogy önerőnkől feltámadjunk.

És még egyet, azt, hogy falusi népünk annyi esztendő munkája után mindig szervezetlen és szétszórta. Ennek is van egy kis része abban, hogy idáig jutottunk. Sőt mi több, mintha valami érzéketlenség ülne a falusi lelkeken. Az *ugyis mindégy* jelszó kezd általános lenni a falvakban, ami magában véve már veszélyt jelent, mert a nemzet nagy kérdéseit és a falu kenyérharját csak úgy lehet megoldani, ha egységes irányítás mellett dolgozunk, nemcsak a politikai, hanem a gazdasági életben is.

De a közelmúlt idők azt is megmutatták, hogy a kisgazdaosztály a maga erőtlenségében, szétforgácsolt és enyésző cselekvési készséggel lassan szétroppant a nagyobb erők nyomása alatt.

Mintha a magyar falu őseréje és cselekvési akarata kezdene elbukni, mert a széthúzásnak és az egymást megértésének olyan iskolapéldáit látjuk, amelyek azt igazolják, hogy a falu Istenéhez, hazájához ragaszkodó népet is kikezdi a válság, mint a szű a fát.

A falu nyugodt életében ismét új tanok és apró talajvizek törnek fel. Ujra szaggatjuk és tépjük egymást. És a falvak szervezetlen népe elkeseredésében nem veszi észre, hogy önmaga ellen követ el öngyilkosságot, ha a lidércfények, imbolygó náditűzek és a csalfa szívárványok után szalad.

Szörnyű elesettségükben úgy gondoljuk, hogy Károlyi Gyula nemzetmentő munkája is könnyebben menne, ha a három és félmilliónyi falusi ember együttakarása és szervezetsége állna a háta mögött.

Ez a tömegelő csodákat tehet, mert csak a gyáva ember siránkozik a veszély idején. A férfi az kemény és acélos lesz, állja a sarat, ahol őseink állták ezer év minden nemzetpusztító viharát. Mert még mindig csodálatos őserő tartálya a falunépe. Vigyázzanak tehát a vezetők, nehogy helytelen irányban törjön ki, mert akkor pusztit és rombol. Pedig már csákányozza alapjait a gond, a szegénység, a sok teher, a felgyülemlt keserűség.

A falu eredményes ujjaszervezésének utolsó óráit érjük, mert a nemzetietlen gondolat lassanként behalózza egymásután a lelkeket. Kezdjük meg tehát az illetékesek a nemzetmentő munkát ott, ahol leginkább kéznél van. Ez volna az új kisgazdaminisztérium egyik legszebb feladata.

A segítés útját is megjelölte egy értelmes gazda. *Kevesebb kamat, kevesebb adó, olcsóbb iparcikk és a nyersanyagok itthoni feldolgozása*, mert a buza árát a világpiaci árra feltornászni úgy sem tudjuk. Más esztendőken is olcsó volt a gabona és nem érezte meg a falu, mert olcsó volt minden.

Ezt csinálják meg és a falu népe megkönnyebbül. Mert ma azt kérdezi, uram, mi lesz velünk? Pedig a nemzet jobb jövője függ attól, hogy milyen sorsban él a falu népe.

Valóságos életkérdés összesűrűsíteni és tömöríteni a falu erőt a szervezetség vágyain, a Faluszövetség táborában, egységes irányítás mellett, az osztrák Bauernbundok és az olasz Fascio szellemében, ahol a magyar falusi erő is megmutathatja, hogy nem fajult még el az ősi vér.

A magyar falvak hatalmas táborát és érdekképviselőt azonban nem óhajtásokkal és kívánságokkal, hanem tettel és cselekedni akaró, jövőbe látó férfiakkal lehet megcsinálni. A széthúzás politikáját váltsa fel akarat, a megértés, az összedolgozás és akkor a nemzetre és a falura is csakhamar jobb napok virradnak.

Apponyi gróf cikke Bethlenről és Károlyiról.

Apponyi Albert gróf legutóbb nagyobb terjedelmű cikket irt egy osztrák újságba ezzel a címmel: *Bethlentől Károlyig*.

Apponyi a Bethlen-kormány működésével foglalkozva, megállapítja, hogy Bethlen történelmi érdeme a belső viszonyok konszolidálásában és külpolitikai sikereiben van.

— A mostani pénzügyi válságot belátható időn belül le fogjuk küzdeni — folytatja Apponyi gróf — és ki fogjuk heverni az áldozatot, amibe került. Akkor fog elérkezni az ideje annak, hogy ismét előtérbe kerüljön azoknak a teljesítményeknek a bírálata, amelyeket ez a kormány végzett.

— Ha az ember — folytatja Apponyi — összehasonlítja Magyarországot tíz év előtti kül- és belpolitikai helyzetével mostani helyzetét, akkor egy imponálóan nagy eredménnyel állunk szemben, amely elsősorban a mi népünk határtalan élniakarását és egészséges politikai ösztönét dicséri, azonban ennek a hasonlíthatatlan őserőnek az értékesítése teljes mértékben a Bethlen-jéle államművészet béléget hordja magán. Belső viszonyaink tekintetében konstatálnunk kell, hogy a háború, forradalom és állami apparátus ismét teljesen normálisan működik és valamennyi idegen tényező bizalmát bírja. A külső helyzet tekintetében azonban teljes átalakulás ment végbe. Az ország elszigeteltsége megszűnt, a kitűnő barátság mellett, mely bennünket Olaszországhoz fűz, anélkül, hogy ennek bárki ellen irányozott éle is volna, — viszonyunk az összes hatalmakhoz bizalomteljes és névszerint Franciaországgal szemben — napról-napra jobb. Az ország sulya Európában megnövekedett; majdnem ott van, ahol hatalmi viszonyainknál és földrajzi helyzetünkönél fogva egyáltalában lehet. Ez pedig olyan eredmény, amely előtt kalapot kell emelni. Ezek szerint tehát semmi kétség nem fér ahhoz, hogy az a külpolitikai irányzat, melyet a Bethlen-kormány folytatott, változatlan marad.

Rothermere lord nyilatkozata.

Rothermere lord a következő nyilatkozatot adta a Magyar Távirati Iroda londoni levelezőjének:

— Bethlen István gróf visszavonulása természet-szerű aggodalmat ébresztett Magyarországot külföldi barátaiban. Tíz esztendő miniszterelnöksége alatt sorsüldözött hazáját annyi nehézségen és veszélyen vezette át, hogy erős keze a kormánykeréken a belső béke és egészséges külső politika biztosítékának látszott.

— Meggyőződés, hogy a kormány, mely Bethlen István gróftól átvállalta a súlyos felelősséget, képesnek bizonyul majd arra, hogy megőrizze Magyarországot létérdekeit a jelenleg világszerte uralkodó kétségbeesítő időkben is, amelyek még a leghatalmasabb nemzetek erőforrásait is sulyosan igénybe veszik. Az elkövetkező tél kétség-telenül igen kemény megpróbáltatásokat tartogat minden nép számára. Mégis erős a bizodalom, hogy ez a nemzet, amely annyi keserves válságból vágta ki magát, most sem fogja elfeledni, hogy a belső rend megőrzése elengedhetetlen feltétele a gazdasági helyzet javulásának. A magyar nemzet, hála a munkabíró és edzett magyar népnek, a világra szakadó nehéz időkben könnyebben fogja tudni, mint sok más, eddig látszólag szerencsésebb nép. A magyar faj egészséges és romlatlan jelleme alig felbecsülhető nemzeti érték. Az új kormánynak kedvező kilátása van arra, hogy kivárja az idők jobbrafordulását, ha a nemzet hősiessé áldozatkésziségre támaszkodik, magabizóan áll ellen a megpróbáltatásoknak. A magyar faj több század óta most első ízben újból a maga egyéni életét éli és a megnyilatkozó kiváló tulajdonságai egyre több megbecsülést és értékesebb barátokat szereznek számára a világ népei között. Ennek a ténynek a felismerése Magyarországnak és új kormányának az elkövetkező nehéz időkben lelki támasz szolgálhat és megkönnyíti kívánni a jobb idöket, midőn a Magyarországnak kijáró igazság elkövetkezik és Magyarországot kivívja helyét a napon.

Folyik az államháztartás hiányának eltüntetésére irányuló munka.

Mult heti számunkban jelentettük, hogy a kormány az államháztartás egyensúlyának helyreállítására irányuló munkája során a 33-as bizottság elé terjesztette a közalkalmazottak fizetésének leszállításáról szóló rendeletet. A bizottság a rendelet kiadásához hozzájárult és az idevontatkozó rendelet a *Budapesti Közlöny* (hivatalos lap) szeptember hó 3-iki számában meg is jelent.

Öt államfiskári állás megszűnt.

A kormány, természetesen, tovább haladt a megkezdett uton és a politikai államfiskári állások közül ötöt megszüntetett. A Kormányzó Ur felmentette állásától Sztranyavszky Sándor belügyi, Prónay György báró földmívelésügyi, Ángyán Béla igazságügyi, Kállay Miklós kereskedelmi és Lázár Andor honvédelmi államfiskárt. A jövőben is megmarad a miniszterelnökségi, a kultuszminiszteri és a népjóléti politikai államfiskárság. A két elsőt most Darányi Kálmán és Petri Pál tölti be; a népjóléti államfiskárság még betöltetlen.

A 33-as bizottság munkája.

A 33-as országos bizottság szeptember hó 2-án folytatta ülését. Először Wolff Károly arra utalt, hogy nem méltányos a közalkalmazottak fizetéscsökkentéséről szóló rendeletnek az a szakasza, mely elrendeli, hogy az I—XI. fizetési osztályba tartozó nyugdíjasoknál egyaránt 15 százalékos vonjanak le az 1927 november utáni nyugdíjba helyezett alkalmazottak illetményéből. Ha a fizetések csökkentésénél fokozatos kulcsot alkalmaztak, ezt a nyugdíjasoknál is érvényesíteni kell. Örfly Imre is helyesli ezt az álláspontot. Rassay Károly egyetért abban, hogy a nyugdíjasoknál történő 5—10—15 százalékos levonás nem fődte minden bizottsági tag felfogását s a közét sem. Parlament hiányában az országos bizottságnak kell tudomást szereznie az ország különböző bajairól. Ezért felhívja a belügyminiszter figyelmét arra, hogy egyes városokban a város adóssai perle egyes tisztai ügyészek a perköltiségek felszámítása és behajtása miatt, még nehezebbé teszik a polgárság helyzetét. Helyes volna, ha a belügyminiszter rendelettel eltüntet a tisztai ügyészeket attól, hogy a készíadásokon felül munkadíjakat és számításokat fel és hajtsonak be. Végül felhívta a pénzügyminiszter figyelmét arra, hogy büntető következményekkel kényszerítse a bankokat arra, hogy minden törlesztés alkalmával az adósságnak részletes jegyzéket adjanak, mert súlyos visszaélések vannak e téren a vidéken.

Vitéz Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter azonnal válaszolt Rassay Károly felszólalására. Rámutatott arra, hogy a szegedi kisbértők ismételt bérleszállítások után újabb haszonbérleszállítási kérelmekkel álltak elő. Az erre vonatkozó tárgyalások folyamatban vannak a belügyminisztériumban. Elvileg az az álláspontja, hogy különbözeti kell azok között, akiknek existenciáját a haszonbérnek végrehajtás utján való érvényesítése tönkretenné és azok között, akik tudnának ugyan fizetni, de nem akarnak. Sajnos, egyre gyakoribb tünet, hogy egyes gazdasági egyedek a gazdasági helyzet következtében fölmertve érzik magukat attól, hogy kötelezettségüknek cseget tegyenek. Lehetetlen helyzet állna elő, ha ez a szellem a gazdasági élet minden ágára átterjedne. Állást foglal tehát az ellen, hogy végrehajtást vezessenek olyanoknál, akiknek existenciáját ez tönkretétel fenyegedné, viszont a legriporózusabb eljárás híve azokkal szemben, akik kötelezettségüknek rosszakaratból nem tesznek cseget. Figyelemmel lesz arra, hogy a végrehajtást szenvedők terhére fölösleges költségeket ne okozzanak.

A cukoradó felemelése.

Temesváry Imre ismertette ezután a cukoradó és a kincstári haszonrészesedés fölemeléséről szóló rendelettervezetet, amely egy métermázsa cukor után az eddigi fizetett adót és kincstári haszonrészesedést 40 pengő 60 fillérről 50 pengőre emeli föl. Egy kilogramm cukor után az eddigi 40.6 fillér helyett 50 fillér az adó; az emelés tehát kilogrammonként 9.4 fillérré rag.

A vita során Éber Antal állást foglalt minden adóemeléssel szemben, amelyet az államháztartás deficitjének eltüntetésére nem tart járható utnak. Az adóemelés veszélyes, mert aláássza a termelőerőt és kivihetetlen is, mert amikor egész gazdasági termelésünk idej értékét meghaladják az állami kiadások, lehetetlen gazdasági életünk immobilitása mellett további nagy-

összegű adókat behajtani. Egyetlen lehetőség az állami kiadások praktikus csökkentése.

Marschall Ferenc nem hiszi, hogy a közterhek emelése a várt eredményt gyorsan, vagy egyáltalában meg hozza-e. Egyáltalában nem optimisztikus abban a tekintetben, hogy egyes állami bevételek a mai viszonyok között fokozhatók. Egészen bizonyos, hogy már a mai adószinval és gazdasági életünk teljesítőképessége között is nagy szakadék mutatkozik. Ha már bizonyos kincstári bevételek fokozására kell törekednünk, úgy ez csak olyan téren történjék, ahol magát a termelést existenciális feltételeiben nem veszélyeztetjük, mert hiszen a termelés az alapja a szanalásnak. Ebből a szempontból aggályosnak látja a cukoradó felemelését, mert egészen bizonyos, hogy ennek megint súlyos kihatása lesz a cukorrépa-termelés jövedelmezőségére. A belső cukorfogyasztás ugyanis feltétlenül vissza fog esni, ami a mezőgazdaság kalkulációját zavarja majd.

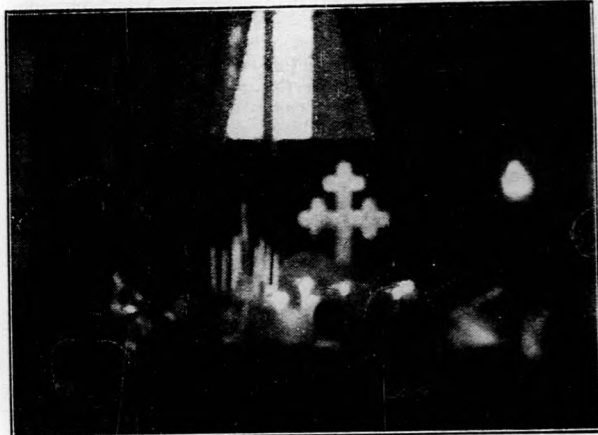
Wolff Károly nem hajlandó hozzájárulni a fogyasztási adók emeléséhez, mert ez nehezíti a megélhetést és csökkenti a fogyasztást. Javasolta, hogy a cukoradót a mai 40 pengő 60 fillérről 32 pengőre szállítsák le. Meggyőződése, hogy leszállított adó mellett a fogyasztás nagyobb lesz s így nagyobb lesz a kincstári részesedés is.

Hoyos Miksa gróf szerint a mezőgazdaság újabb adókat vagy újabb adók által előidézett bevételecsökkenést nem bír el. A cukor után fizetendő kincstári részesedés emelésével csökkenni fog a cukorfogyasztás, ennek következtében viszont kevesebndi fog a cukorrépa-élelhető ár. Vissza fog esni a cukorrépa-termelés, csökkenni fog tehát ismét a magyar mezőgazdaság bevétele.

Kozma Jenő a kincstári részesedés emelését csak abban az esetben fogadja el, ha tiltó rendeletet tartalmaz olyan irányban, hogy a cukor ára a fogyasztó terhére nem emelhető.

Teleszky János válaszul ezután azoknak, akik mindenféle adóemeléssel mellőzősével egyedül az állami kiadások praktikus csökkentésével kívánják az államháztartás egyensúlyát a folyó évre biztosítani. Utalt arra, hogy mint Angliában, nálunk is csak a kiadások lehető csökkentése és az adójövedelmek fokozása révén lehet eredményt elérni. Akik kizáróan a kiadások csökkentése mellett foglalnak állást s az adóemeléseket a gazdasági életre végzetesnek tartják, figyelmen kívül hagyják, hogy a kiadások csökkentése épp úgy nyomasztóan hat a pénzügyi életre, mint az adók emelése. Akár az állami kiadásokat csökkentjük, akár a bevételeket emeljük, a nemzeti jövedelem változatlan marad, csak megoszlása változik s a ma szükséges dőldozatokat sokkal arányosabban tudjuk clostani, ha a kiadások csökkentése mellett az adókat is emeljük, mintha csak a kiadásokat csökkentenénk.

Nagy Emil csatlakozik Teleszky Jánosnak ahhoz a felfogáshoz, hogy a mai súlyos helyzetben átmenetileg nem lehet elzárkózni az elől sem, hogy egyes irányokban olyan adóemelések történjenek, amelyek azokra a társadalmi rétegekre hárul-

Izabella királyi hercegnő a ravatalon, a budavári koronázó templom kápolnájában.

Alfonz spanyol király,
Budapesten, a Ritz-szálló előtt.

nak, amelyek aránylagos vagyonosságuk miatt bizonyosfokú adóemelési elbírnak.

Pallavicini György őrnagy szerint a mezőgazdaság újabb megterhelése lehetetlen, mert a termelés erős csökkenését vonná maga után. *Helyteleníti az emelés terhének a fogsztókra való hátrítását is s népegazdasági szempontokból is károsnak tartja.*

Károlyi Gyula gróf miniszterelnök válaszul a felszólalásokra, rámutatott arra, hogy a kormányt parancsoló szükség kényszeríti azokra a adóemelésekre, amelyekről javaslatokat terjeszt a bizottság elé. Az államháztartás egyensúlyának feltételként biztositását a kormány természetesen elsősorban a kiadások apasztása után igyekszik elérni, de ez magában véve nem lehet elég, s így szükség van a bevételek fokozására. Azokat a javaslatokat, amelyeket a bizottság több tagja terjesztett elő, a kormány belátóan megfontolja s belőlük megvalósítja mindazt, ami keresztülvihető. *A kormánynak nem csupán az a célja, hogy a pillanatnyi nehézségeken segítsen, hanem természetesen törekszik a gazdasági helyzet tartós javítására és a nemzeti jövedelem fokozására.*

A bizottság ezután a javaslatot úgy általánosságban, mint részleteiben elfogadta.

A forgalmi adó emelése.

A 33-as országos bizottság szeptember hó 3-iki ülésén a forgalmi adó és a forgalmi adóválság kulcsának felemelését tárgyalta.

Temesváry Imre előadó ismertette a javaslatot, s annak alap gondolatát, hangsúlyozva, hogy a mai rendkívül súlyos államháztartási helyzet kényszeríti a kormányt a forgalmi adónak és a forgalmi adóválság emelésére. A forgalmi adót és az általányt egyharmadával kívánja emelni a kormány, vagyis a mai 2 százalékról 3 százalékra. A fázisrendszer szerint adózó áruknál az emelés szintén az eddigi kúles egyharmadával érvényesül. A kormány a kényszerítő államháztartási helyzetre való tekintettel kénytelen volt ennek az adónemnek felemeléséhez nyulni. Az előzetes számítások szerint mintegy harminchárom millió pengő beszéti többlet várható éven.

A vita során Somssich Antal gróf hangsúlyozta, hogy az adóemelésnek általában drágulás lesz a következménye. A mezőgazdaság kétszeresen fogja megszervezni ezt az emelést, az iparcikkeknel mint vevő, azután a termények eladásánál a csökkent ár miatt. Az árutözsde költött ügyletekre a kivetett forgalmi adó a termények áreszkkenését vonja maga után, a haszforalmi adót pedig a mérszárosok a termelőlél be fogják kalkulálni az árakba. A cukorára forgalmi adója az egyetlen, amelyet az eladónak kell fizetnie, s nem a vevő cukorgyárnak. Javasolta ezért, hogy ezt az adónemet teljes egészében a gyárakra hátrítsák át. A magyar mezőgazdaság türelmetlenül várja a kormány javaslatait a mezőgazdaság helyzetének, főleg a termények értékesítésének javítása érdekében, mert nem lehet egyoldalúan terhelket róni a magyar mezőgazdaságra és nem gondoskodni arról, hogy teljesítőképessége fokozódjék.

Hoyos Miksa gróf részletes számadatok alapján kimutatta, hogy a budapesti sertés- és marhavásáron milyen kiadások esnek egy kilogramm húsrá s rámutatott ezzel kapcsolatban a felhajtás esökkenésére is. *Hangsúlyozta, hogy ilyen körülmények között a költségeket nem lehet még a forgalmi adóval is emelni.*

Éber Antal a forgalmi adó intézményét a legsúlyosabb és legkárosabbnak tartja. A forgalmi adó a mezőgazdasági árolló kinyitja s további eltérést idéz elő a mezőgazdasági és ipari cikkek ára között, holott a mezőgazdasági termelés produktivitását kellene mindenekelőtt helyreállítani.

Órffy Imre hangsúlyozta, hogy a forgalmi adó emelésénél nem szabad figyelmen kívül hagyni az átháríthatóság kérdését. Főként azokat a kisexisztenciákat kell figyelembe venni, akik havi átalányban fizették az adót s akiknél félíg-meddig már állandósult és középalkulattá vált az egyenes és közvetett adó között. *Kéri tehát a kisiparosok kiemelését annál is inkább, mert pénzügyi szempontból ez nem jelentős.*

Esterházy Mór gróf szerint minden fillérre ügyelni kell. Igen erőlyesen ellenőrizni kell a közületek részeseését a forgalmi és kereseti adókban. Ellenőrzendő a löversenyfogadások igénybevétele is.

Kállay Tibor kijelentette, hogy normális viszonyok között semmiesetre sem tartaná emelhetőnek a forgalmi adót, a ma egészen rendkívüli viszonyok között azonban nem térhetünk ki róla, mert a leggyorsabban és kiadósan növeli az állami bevételeket. Legalább százötven millió deficit elültetéséről kell gondoskodni. Kifogásolható azonban, hogy a fölemelt adónemet nem teljes egészében az állam céljaira fordítják, hanem az autonómiákat is részesíteni kívánják belőle. A polgárságot oly mértékben kell igénybevenni most az államháztartás szanálása érdekében, hogy lehetetlen egyidőben még az autonómiák céljaira is igénybevenni a társadalmat. Az autonómiák huzzák össze gazdálkodásukat, szanálásuk ne új adókból történjék. Ismételten kérte, hogy a bizottság külön albizottságot küldjön ki az autonómiák gazdálkodásának szigorú felülvizsgálására. Javasolja, hogy a kávé és tea forgalmi adóját emeljék fel.

Bíró Pál csak keserűséggel tud beleyugodni a forgalmi adó emelésébe, mint az államháztartás egyensúlyban tartásának nélkülözhetetlen eszközébe. Ha a költségvetési egyensúly lehetetlenné válnék, ez sokkal nagyobb szociális igazságtalanságra vezetne, mint amilyen a forgalmi adó emelésének rossz hatása.

Schandl Károly annak az aggodalomnak hatása alatt áll, hogy a deficit jóval nagyobb, mint előrelátható volt. A legkomorabban mered felénk az a kérdés, hogy belemenjünk-e az inflációba, vagy a legnagyobb áldozatokkal teremtünk meg az egyensúlyt. De nálunk senki sem akar inflációt. Nincs más választás tehát, mint a kiadások legszigorubb esökkenésével és a bevételek mérsékelt fokozásával elültetni a deficitet. Ez léteérdeke az egész országnak s ezért mindenkinék arányos áldozatot kell hoznia. Ha a bizottság hozzájárult a fizetések esökkenéséhez és ezzel áldozatot követel a tisztviselőktől, úgy tovább kell menni ezen az uton, erejéhez képest minden állampolgárnak áldozatot kell hoznia, annál is inkább, mert a fizetések esökkenése egyedül a dologi megtakarításokkal együtt sem elegendő a deficit elültetésére. A rendelet voltaképpen visszatér az 1927-es állapotokra, a különbség az, hogy azóta 56.000 adózó mentesül a forgalmi adó alól. Azt kívánja és természetesen is találja, hogy azok a kisiparosok, akik időközben mentességet kaptak, ezt tovább is élvezzék. Az egyenlő teherviselés érdekében sürgette a külföldön lévő magyar ingátökek bevonását a nemzeti áldozathozatába.

Wolff Károly elismerte a forgalmi adó ellen emelt kifogás jogosultságát, de az emelést nem tartja elkerülhetőnek. Bejelentette, hogy a forgalmi adó emeléséből jelentkező többlet 25 százaléka a főváros igényt tart, mert a főváros költségvetési hiányának fedezésére nem akarják emelni a lakosság amugy is súlyos terheit.

Vargha Imre államtitkár a felszólalásokra válaszul kijelentette, hogy egyes forgalmi adónemek, a cukorrépa, a haszforalmi adó, az áru- és terménytözsde leboncolított ügyletek forgalmi adójának az emelésből való kihagyását az egyenlő teherviselés elvnek szempontjából nem tartja keresztülrihatónek. A kisiparosok és kiskereskedők általánának változtatlanul hagyására irányuló indítványt azért nem tartja elfogadhatónak, mert nem lehet helyesen megállapítani azt a határt, amelyen alul az adóemelés mellözhető. Egyébként a kérdés jelentőségét nagymértékben esökkeníti az, hogy a bőrfázis életbeléptetésével

mintegy huszonötezer kisiparos teljesen mentesült a forgalmi adó fizetése alól, a textilfázis életbeléptetése után huszonkétötezer iparos és tizenhétötezer kiskereskedő fog mentesülni, a fázisrendszer fokozatos életbeléptetésével kapcsolatban pedig behálható időn belül az összes iparosok és kereskedők ki fognak venni a forgalmi adó fizetése alól. A gyarmatárúk forgalmi adójának emelésénél a bizottság megítélésére bízta azt, hogy ezek közül a tömegélelmészeti cikkeknek, mint például a kávénak és a teának adóztatását fokozzák-e vagy sem.

Mayer Károly földmivvelésügyi államtitkár válaszul Esterházy Mór grófnak arra az indítványára, hogy a totálizátorok bevételeit vonják forgalmi adó alá, kijelentette, hogy a földmivvelésügyi minisztérium a kérdést beható tárgyalás alá veszi és ebben nem zárkózik el a javasolt emelés elől.

Károlyi Gyula gróf miniszterelnök kijelentette, hogy örömmel és köszönettel elfogadja Kállay Tibornak azt az indítványát, hogy a városok és községek háztartásának felléltségére az országos bizottság hatgága albizottságot küldjön ki. A bizottság ezután e rendelettervezetet ugy általánosságban, mint részleteiben elfogadta és a Kállay Tibor által javasolt albizottság tagjaivá Teleszky Jánost, Papp Géza bárót, Kállay Tibort, Wolff Károlyt, Rubinek Istvánt és Esterházy Mór grófot választotta meg.

A magánalkalmazottak kereseti adóptólékát duplájára emelték.

A 33-as országos bizottság szeptember hó 4-iki ülésén, napirend előtt Örfy Imre szólalt fel és kérte a kormányt, hogy az inségés vidékeken élő mezőgazdasági munkásokat lássák el retómaggal és gabonával. Utána Pallavicini György érgróf és Sigary Antal gróf érték a kormányt, hogy az államháztartás helyzetére vonatkozó általános tájékoztatást adják meg. Felkérték ezenkívül a kormányt, hogy a mezőgazdasági lakosság vetőmaggal és inségbuzával való ellátására vonatkozó tervet sürögösen ismertesse a bizottságnak.

Károlyi Gyula gróf miniszterelnök kijelentette, hogy igéretéhez híven teljes egészében ismertetni fogja az államháztartás helyzetét. Örfy Imre felszólalására válaszul kijelenté, hogy az inségakcióra vonatkozó intézkedések megindultak.

Ezután áttértek a magánalkalmazottak illetményeinek és a lantimékből származó jövedelmek külön megadóztatásáról szóló rendelettervezet tárgyalására. Temesváry Imre előadó ismertette a rendelettervezetet, amelynek értelmében e jövedelmeknek az adóját az 1930. évi XLVII. t. c.-ben megállapított adótételek kétszeresére emelik fel.

Tomcsányi Vilmos Pál nehéz érzéssel, de elfogadja a rendeletet, felhívja azonban a bizottság figyelmét a felekezeti tőkészekre és tanítókra, akikre nem terjesztené ki a rendelet hatályát.

Rassay Károlynak a rendelet egyes rendelkezései ellen is súlyos kifogásai vannak. Elengedhetetlennek tartja a létminimumnak a havi 120 pengő fizetésen túl való lényeges fel-emelését. Egyfelől a fogyasztási adóknak, forgalmi adóknak emelése, másfelől a létminimumot sem elérő fizetéseknek redukciója és adók alapján való csökkentése olyan politika, amelyet fedezni nem tud.

Éber Antal ezzel a javaslattal szemben is azaz az elvi fenntartással el, hogy helytelen a kiadások drasztikus csökkentése előtt új, terhes adókat behozni és ezzel a gazdasági életet még inkább megbénítani.

Vérsi József kijelenti, hogy annál elkerülhetetlenebb a terhek vállalása, mert a pénzpiac sem most, sem később szóba se áll olyan országgal, amely a maga részéről nem vállalja a lecsúszottabb áldozatokat a pénzügyi helyzet rendezése érdekében.

Chorin Ferenc elfogadja a javaslatot, bár meggyőződése szerint ez hátráltnai fogja a magángazdasági életben is szükséges szanalási folyamatot.

Jakab Oszkár államtitkár részletes tájékoztatást adott a felmerült kérdésekben, majd a javaslatot a bizottság általánosságban és részleteiben is elfogadta.

Ezután Esterházy Mór gróf rámutatott arra, hogy a közvéleményben az a felfogás terjedt el, hogy egyes vállalatoknál a vezető állásokban levő személy oly jövedelmeket élret, amelyek a vállalat saját tőkájével, de főként az élret nyereséggel és a kiosztásra kerülő osztalékkal nem állnak arányban. Ugy véli, hogy a közönség megnyugtatóra szolgálna, ha ott, ahol ilyen aránytalanságok tényleg fennforognak, a jogosulatlan többletet szüntessék meg.

Chorin Ferenc és Egry Aurél helyeslik Esterházy felfogását, hangsúlyozva, hogy ezt célszerűen a most tárgyalás alatt

NEURASTHÉNIÁJÁT,

ischiasát, zsábáját, valamint mindennemű ideges bántalmát, ér- és anyagcsere zavarait csak **eredeti** gallspachi Zeileis gyógymóddal kezeltesse, amellyel Zeileis Gallspachban és orvoskövetői az egész világon a betegek százezreit gyógyították már meg.

Eredeti gallspachi Zeileis

géppel gyógykezel :

Dr. Blechner Barna orvos, **Andrássy-ut 52.** (Oktogonnál.)

Kezelés esetenként 3.— P.

álló rendelet keretében kellene megoldani.

Jakab Oszkár államtitkár esatlakozott az előtte szólóhoz és kijelentette, hogy a kormány a fentemlített szempontokat megfontolva figyelembe fogja venni.

Ezután áttértek a napirend második pontjára, a háztulajdonosok szükségadójáról szóló rendelet tárgyalására.

Temesváry Imre előadó ismertette a javaslatot és kitért arra, hogy a házázó kuleisa Budapesten jelenleg 17 százaléka, a vidéki városokban 16 százaléka és a falvakban 14 százaléka a nyers házbér-jövedelemnek, illetve a ház hasznosértékének. A tervezet szerint a háztulajdonosok szükségadó címén a még hátralerő három érvényesen át és pedig folyó évi november, jövő évi február és májusi érvényesen az illető érvényes nyers házbér-jövedelemnek 10 százalékát tartoznak megfizetni, amelyet a lakókora nem háríthatnak át. Ez a teher kétségtelenül súlyos, de megokoltá teszi egyrészt az államháztartás mai súlyos helyzete, azonkívül az a körülmény, hogy a háztulajdonosok annak idején nem fizettek vagyonráltságot, másrészt az, hogy igen sok háztulajdonos a háboru előtti jelölésük köleséneit az inflációs időszakban papírkoronában egyenlítetté ki. A rendelet szerint mentesek a szükségadó alól az ideiglenesen adómentes épületek, valamint azok az egy- és kétszobás lakások, amelyeket a háztulajdonos használ lakásul. A szükségadó semmiféle községi vagy egyéb pótdadó alá nem esik. Ismertette ezután, hogy a rendelettervezet szerint a ház-szükségadóból negyedévenként — 10 százalékos kulesot véve — tízmillió pengő, a hátralerő háromnegyed évre összesen 30 millió pengő lenne előtérnyozható. Nem hiszi azonban, hogy ez az összeg befolyna, egyrészt a folyton szaporodó lakástüresedés miatt, másrészt pedig azért, mert a lakbérlek irányzata állandóan esőkkenő irányzatot mutat.

A bizottság ezután úgy általánosságban, mint részleteiben elfogadta a rendelettervezetet.

A 6-os bizottság munkája a dologi kiadások csökkentése terén.

Mint már jelentettük, a 33-as bizottságnak Teleszky János előklésével kiküldött hatosabizottsága egyenként vizsgálja felül az egyes minisztériumok költségvetését abból a szempontból, hogy az elérhető dologi megtakarításokra javaslatot tegyen. Munkáját ez a bizottság a népjóléti minisztériumban augusztus hó 29-én kezdte meg s szeptember hó 1-én befejezte. Teleszky János, Kállay Tibor, Temesváry Imre, Marschall Ferenc, Papp Géza és Wolff Károly bizottsági tagok részvételével. A bizottságnak munkájáról a következő jelentést adták ki:

— A 33-as bizottság által kiküldött hatosabizottság elhatározta, hogy a minél gyorsabb eredmény elérése érdekében minden tércra költségvetését két ízben fogja felülvizsgálni. Elsősében, hogy a folyó költségvetési ércben elérhető megtakarításokat állapítja meg, másodizben pedig, hogy a hosszabb tanulmányokat igénylő és csak később érvényesülő szervezeti változásokkal kapcsolatos megtakarítási lehetőségeket állapítsa meg.

A bizottság munkáját a népjóléti minisztérium költségvetésénél kezdte meg, amelyben a dologi és az ezzel kapcsolatos szemlély kiadások terén a miniszterrel egyetértően néhány fontosabb függő tételnek fenntartásával és az ezentul javaslatbáhozandó szervezeti változásokkal kapcsolatos megtakarításokon kívül 2.252.313 pengő megtakarítás lehetőségét állapította meg a folyó ércbe. Önként értedük, hogy a fizetések és a tiszteletdíjak csökkentésével előálló megtakarítás ezen a összegzen kívül esik. Hozzájárult egyuttal a bizottság elyben a népjóléti miniszternek ahhoz a javaslatához, hogy a tárcra körébe tartozó két üzern, az Országos Közélelmészeti Részcrcnütársaság és a Rico Magyar Kótszerürcm Rt. a lehetőség szerint mielőbb megszüntetessék.

A bizottság szeptember hó 2-án a *honvédelmi tárca* költségvetését vette tárgyalás alá. Letárgyalta a *honvédelmi miniszter által előadott megtakarítási lehetőségeket és a honvédelmi miniszter előterjesztései kapcsán további megtakarítási lehetőségekkel is foglalkozott.* Ezekre nézve a honvédelmi miniszter a lehető legrövidebb időn belül számszerű konkrét javaslatokat fog kidolgozni és a bizottság elé terjeszteni.

A bizottság szeptember hó 4-én az *igazságügyi tárca* költségvetését vizsgálta felül és az igazságügyminiszterrel egyetértésben a tárca dologi és egyéb kiadásainál — természetesen a már elrendelt személyzeti fizetésszöccskéntesen kívül — 714.819 pengő megtakarítást határozott el. A bizottság egyuttal megállapította, hogy az *Országos Földbirtokrendező Biróságot*

ez év végével megszünteti. A 6-os bizottság szeptember hó 6-án a *kultuszárca költségvetésének* felülvizsgálását kezdte meg.

A keffős mandátumok.

Tudvalevő, hogy négy olyan képviselője van az országgyűlésnek, akiket két kerület küldött a Házba. *Gömbös Gyula* honvédelmi miniszter úgy határozott, hogy az *abádszalóki, Zsitvay Tibor* igazságügyminiszter a *kecskeméti, Ernst Sándor* kultuszminiszter a *győri, Mayer János* kiszgadzaminiszter a *kápolnai* kerületet tartja meg. Uj választás lesz tehát *Kiskunhalason, Rétságon és Ipolyságon.* *Hódmezővásárhelyen* pedig a lista második helyén álló pótképviselőt hívják be.

Az Omge javaslatai a mezőgazdaság megmentése érdekében.

Az *Országos Magyar Gazdasági Egyesület* memorandumot intézett az ugynevezett *33-as bizottsághoz.* Az OMGE előterjesztései a mezőgazdaság nyomasztó bajainak orvoslása céljából sürgősen szükséges kívánságokat és javaslatokat adják elő.

A bevezetés megállapítja, hogy a magyar mezőgazdaság elérkezett teljesítőképességének végső határához s *több megterhelést már nem bír el.* A mai körülmények között a mezőgazdasági üzemek legnagyobb része *képtelen lesz az idén adó és kamatterheknek fizetésére* s ezért számolni kell az adóbevételek további csökkenésével. Ha az állam a kényszer parancsára mégis adóemelésekhez folyamodna, ezt csak azzal az eltökéléssel szabad tennie, hogy *ezzel erőt szerezzen a mezőgazdaság életérdekeinek megmentésére.*

A mezőgazdaság megmentésére szükséges intézkedések között a sürgősség sorrendjében a *vetőmag biztosítása* jön első helyen figyelembe, valamint az *ellátatlanok kenyérgabona-szükséglete biztosításának kérdése.*

Az OMGE memorandumuma a továbbiakban megállapítja, hogy közgazdaságunk és különösen mezőgazdaságunk legnagyobb bajkokoója a *pénzdrágaság és a hitelenség.* A bankok hitelfelmondásai végső válságba sodorják a gazdákat. Rendelkezni kell arról, hogy a pénzintézetek által szedett kamat jobban alkalmazkodjék a hivatalos bankrátához és *ezt legfeljebb 2—3 százalékkal haladhatta felül.* A hitelfelmondások lehetően korlátozandók, a hitelfelesleg az üzemek számára biztosítandó. Az export- és akcióhiteleket meg kell hosszabbítani. Rendelkezésre kell bocsátani a földterherrendezés megindított munkálatainak lebonyolításához szükséges eszközöket.

A terményárak javítása.

A terménypiac katasztrofálisan rossz. Az árjavítás szempontjából *sürgős szükség van az intervenció vásárlás megindítására.* Nagy jelentőséget tulajdonít az OMGE annak a javaslatnak, amely a buzaexportfeleslegnek — egyelőre tárolás céljából való — kivitele utján kívánja a belpiacot tehermen-

tesíteni; az így megkönnyített piacon azután bekövetkezne az árjavulás. Piacjavító hatást érhetnénk el azon a módon is, ha a kormány lehetővé tenné, hogy a *termelők takarmányozás céljára felhasznált búzájuk után a bolettaszelvények megfelelő hat pengő visszatérítést* megkapják, amely esetben a *drága abraktakarmányok behozatala nagymértékben* mellőzhető volna.

Az állattenyésztés megsegítése.

Az állattenyésztés, *hiztalás és tejgazdaság* helyzetének javítása érdekében szükségesnek tartja a memorandum: *Cseh-országgal mielőbb kereskedelmi szerződés létesítését; az Ausztriával létesített megállapodásban biztosított állatkivitteli kontingensek sértetlen fenntartását; a megállapított kontingensen belül a zsirkivittel lehetővételet Ausztriába; az állatkivittel kapcsolatos adóvisszatérítések azonnali folyósítását; a tejterjesztés előmozdítását; a gyapjuértékesítés megszervezését és gyapjugalom létesítését; a takarmányinségben és takarmányfeleslegben lévő vidékek megállapítását és a takarmánykészletek kiegyenlítésére különleges tarifakedvezmények nyújtását; az abraktakarmányok olcsóbbtételét; a minőségi termelést és a produkció javítását szolgáló intézmények további támogatását; a dohánytermelés támogatását; a tűzifatermelés megsegítését; az olajlenmagtermelő gazdáknak a gyárakkal szemben felmerült panaszai kapcsán kéri a kormány intervencióját, a műtrágyahasználat fellendítése érdekében kéri az OMGE, hasson oda a kormány, hogy a műtrágyaárak lényegesen leszállítassanak, ezenkívül a műtrágya forgalmi adója elengedtesék és vasuti szállítási díja mérsékeltesék; a mezőgazdasági szeszipar megmentése érdekében sürgős törvényhozási és kormányintézkedéseket kéri; a mezőgazdasági gépmunka folytonosságának biztosítása végett az utánpótlásul szolgáló géppalkatrészek és a gépmunkához szükséges üzemanyagok külföldről való beszerzésének biztosítása érdekében a szükséges külföldi valuta kiadását; a gépmunkához szükséges üzemanyagok árának jelentékeny csökkentését; az állami traktorakció keretében vásárolt traktorok vételára részletfizetésének elhalasztását.*

A mezőgazdasági munkásság kívánságai.

Az *Országos Mezőgazdasági Kamara* munkás-szakosztálya most tartotta meg első őszi ülését. *Mészáros István* mezőgazdasági munkás, felsőházi tag vázolta azt a rendkívüli nehéz helyzetet, amelyben a mezőgazdasági munkásság van, de rámutatott arra, hogy birtokososztály, sőt a többi termelési ág is, igen nagy nehézségekkel küzd. Ezután az ülés *Halács Ágoston* dr. kamarai főtitkár előadásában különböző időszéri munkássági kérdéseket tárgyalt le. Többek hozzászólása után ismételtlen állást foglalt a gazdasági eselédek *költőzködési idejének szabályozása* tárgyában. A földreform folytán megváltozott helyzetre való tekintettel kéri a szakosztály a kormányt, hogy a földreform utján földhöz juttatottakat *közközházi ápolási költségek* alól mentesítse. Állást foglalt a szakosztály a *mezőgazdasági munkásoképvitelés rendszeresítése* mellett oly értelemben, hogy munkáskataszter segítségével tegyék automatikussá a munkásoképvitelést.

Tárgyalta továbbá a szakosztály a mezőgazdasági munkások *utazási kedvezményének* kérdését és úgy határozott, hogy a MÁV vonalaira adott kedvezményt a magánvasutakra is kéri fogja. Behatóan megvitatták a *gazdasági eselédek teljesítésének kérdését.* A nagyarányú vidéki *munkanélküliség enyhítésére* a munkásokoztály közmunkák sürgős megindítását kívánja. Az Országos Mezőgazdasági Kamara máris adatgyűjtést végzett annak a megállapítására, hogy *hol volna leginkább szükséges ezeknek a munkálatoknak megindítása.*

Magyar táncok a külföldiek előtt.

Budapesten az elmúlt héten zajlott le a nemzetközi fogorvoskongresszus. A vendégek tiszteletére a Ritz-szállóban magyar nemzeti táncokat mutattak be, népviseletben. Képünk az egyik szereplőt ábrázolja.

Meghalt Izabella királyi hercegnasszony.

Négy hetes, súlyos betegség után szeptember hó 5-én reggel fél 8 órakor Budapesten elhunyt *Izabella* királyi hercegnasszony, *Frigyes* királyi herceg, tábornagy hitvese. A királyi hercegnasszony július hó folyamán tüdőgyulladást kapott, amikor is bajának gyógykezelése végett az egyik fővárosi szanatóriumba szállították. Állapota kezdetől fovára aggasztó volt és szervezete, magas korára való tekintettel, nem birt megküzdeni a veszedelemmel. A szanatóriumban a leg gondosabb ápolás vette körül, azonban a közeledő véget már nem lehetett feltartóztatni; a hercegnasszony állandóan lázas volt, a láz teljesen legyengítette és sietette halálát. Már augusztus első napjaiban kérte, hogy szolgáltassák ki számára a halottak szentségeit. *Mészáros* János dr. prelátus, érseki helynök, a királyi Vár plébánosa, feladta az utolsó kenetet és megáldoztatta a nagybeteg hercegnasszonyt.

Szeptember hó 4-én válságosra fordult a nagybeteg hercegnasszony állapota, órákon át elvesztette eszméjét és még aznap délután 4 órakor beállott a halál, amelyet szeptember 5-én reggel fél nyolc órakor a halál váltott fel. A hercegnasszony halála előtt napokkal rendelkezett temetéséről és megkérte *Klebensberg* Kunó gróf volt kultuszminisztert, hogy gondoskodjék arról, hogy ne a Habsburgok hagyományos kriptájában, a bécsi Kapucinus-sírboltban helyezték nyugalomra, hanem *Budapest*-en, a *Koronázó Mátyás-templomban* ravatalozzák fel és *ugyancsak ott temessék el*.

A főhercegnasszony halottas ágyánál megjelent a Buda-

pesten tartózkodó királyi hercegi család valamennyi tagja. A királyi hercegnasszony látogatására Budapestre érkezett *XIII. Alfonz* spanyol király is, aki azonban már nem találta életben a fenséges asszonyt s csupán a halottas ágnál bucsuzhatott el rokonától. A Kormányzó Úr *Izabella* hercegnasszony halála alkalmából a következő táviratban fejezte ki részvétét:

Frigyes főherceg tábornagy úr Öfenségének, Budapest.

Mély megilletődéssel értesültem Izabella főhercegnasszony ö császári és királyi fenségének elhunytáról. Fenkölt gondolkodásu, áldozatkész, nemes egyéniségét mindig hódoló tisztelettel vette körül a magyar nemzet, amely ma fájdalmas kegyelettel adózik felejthetetlen emlékének. Mélyen átérve a nagy veszteség súlyát, sietek ugy császári és királyi fenséged, mint egész családja előtt feleségem nevében is őszintén átértett legbensőbb részvétünknek kifejezést adni.

A kormány nevében *Károlyi Gyula* gróf miniszterelnök táviratban fejezte ki részvétét.

A királyi hercegnasszony holttestét a budapesti egyetem kórbonctani intézetében bebalzsamozták. Iza egyetem kórbonctani intézetében bebalzsamozták és a *Mátyás-templom* kápolnájában feiravatalozták. A temetés szertartását *Serédi* Jusztinián dr. bíboros hercegprímás végzi el szeptember hó 9-én, szerdán délután. A temetés részleteiről lapunk jövő heti számában közlünk tudósítást.

„Kenyere minden embernek lesz a félen!”

Mayer János kisgazdaminiszter nyilatkozata.

Mayer János kisgazdaminiszter nyilatkozatot adott egy fővárosi lap munkatársának. Nagyérdeklő nyilatkozatából az alábbi részleteket közöljük:

— Csupa baj és jaj, ami idefut az ország minden részéből és az ember segíteni szeretne, de hiába . . . Tehetetlennek érzi magát mindenki, olyan végtelen nagy a nyomoruság és olyan rengeteg a szegény emberek panasza. Hogyan lehetne itt segíteni, ezen tőri a fejét mindenki.

— De meg kell találni a kivezető utat! Nehéz, nagyon nehéz a helyzet. A katasztrofális termés soha nem képzelt bajokat zúdított reánk, amelyeket a buza áresése indított el. A világhátréskrisz egyre jobban kimélyült. A 6—7 pengős buzaár mellett rá kellett jönni arra, hogy nem lehet gyümölcsöző a gabonatermelés. Nálunk nem az a helyzet, mint Kanadában és az Egyesült Államokban, ahol a tőke keres elhelyezkedést, amikor buzával vet be óriási területeket. Nálunk nem egyszerű tőkeelhelyezési probléma a búzatermelés. A mi népünknek az egzisztenciakérdés. A magyar kisgazda nem tud megélni anélkül, hogy ne termeljen gabonát, amelyből kenyerét megkapja. Egy kis föld, néhány buzatábla, meg a jószág a tanya körül, pár állat és baromfi: ez az, ami élteti a magyar gazdát. Hihetetlenül nehéz megmagyarázni neki, hogy itt most baj van a búzatermelés körül, csökkenteni kell a vetésterületeket, át kell térni más termelési ágakra, intenzívebben kell rávetni magunkat az állattenyésztésre, exportcikkeket kell termelni, mert csak így tudunk valutát, sok valutát behozni az országba. A magyar gazda először a maga kenyerét akarja kihozni a földjéből és csak aztán jön az export.

— Azelőtt az volt a helyzet, hogy sok buzánk volt és keresnünk kellett a piacokat, ahol elhelyezhettük volna. Ma fordult a kocka. A rossz termés mindent felforgatott. 17 millió métermázsas lesz az idén, a múlt évről maradt másfélmillió mázsa, egész feleslegünk tehát alig haladja meg a hárommillió métermázsát. Ma pedig külföldi szerződéseink alapján kétszer annyit is könnyen el tudnánk helyezni Olaszországban, Ausztriában, Németországban, Csehországban.

— Nincs más megoldás: csökkenteni a búzatermelést, sok kukoricát kell vetni és állatot, minél több állatot tenyészteni. Hiszen, ha figyelembe vesszük, hogy egymillió métermázsát vetőmagként és kenyérgabonára szét kell osztanunk a gazdák között, megállapíthatjuk, hogy e tekintetben exportlehetőségünk a minimumra csökkent. Már legközelebb szétosztunk 120.000 mázsát. Azután fokozatosan a többi, ami közel tízmillió pengő terhet jelent az állam számára.

— És én mégis bizom ennek a népnek az életéréjében. Át kell vergődnünk a legnehezebb időkön. Az inségek megsegítése a legfőbb gond. A kormány enyhíteni fogja az inséget. A pénzügyek rendezésére irányuló tárgyalásoknál párhuzamosan tanácskozunk erről a súlyos kérdéssről. Decemberbe tervezzük a radikális intézkedéseket. Akkor lesz a legnagyobb szükség a kormány segítségére és mi fel fogunk készülni a nyomorusággal való harcra. November vége felé már jön a segítség, a buzakiosztás.

KÜLPOLITIKAI KRÓNIKA

A német-osztrák vámunió terve megbukott.

A Népszövetség őszi ülészaka az elmúlt héten kezdődött meg Genfben. A tárgysorozaton szereplő pontok közül a legnagyobb érdeklődéssel a sok port felvert és súlyos zavarok forrásává lett német-osztrák vámunióterv sorsát kísérték. Hosszas, kuliszákmögötti tanácskozások után az Európa-bizottság szeptember hó 3-iki ülésen Schöber osztrák kancellár és Curtius dr. német külügyminiszter olyan értelmű nyilatkozatot tettek, hogy felhagynak a vámunió tervével és az európai tanulmányi bizottság általánosabb jellegű terveinek megvalósításában akarnak közreműködni. A vámunió tervének feladása Franciaország teljes győzelmét jelenti, amely most már nem fog kitérni azelől, hogy Ausztriának és Németországnak pénzügyi segítségére siessen. A hágai állandó nemzetközi törvényszék ítéletét a vámunióterv ügyében Schöber és Curtius lemondó nyilatkozata után hozták nyilvánosságra. Az ítélet szerint a hágai törvényszék a vámunió tervét — 8 szavazattal 7 ellenében — az „Ausztriával kötött egyezményekkel összeférhetetlennek tartja.” A törvényszék ítélete valóban nem jelent egyértelműséget!

A német és osztrák lapok azt írják, hogy a vámunió tervéről francia nyomásra történt lemondás a legnagyobb megaláztatások közé tartozik. Az angol lapok szerint Németországnak és Ausztriának a pénzügyi segítséget mindenféle megaláztatással kellett megfizetniük. A franciák tudomására adták a világnak, hogy a francia kormány óhaja parancs az európai kontinens számára.

Egyébként a vámunió tervének elejtése után arról van szó, hogy a vámuniós terv helyébe a francia-német gazdasági közeledés lép.

Ausztria a Népszövetség tanácsához máris kölcsönkérelemmel fordult. Az ügyet a Népszövetség pénzügyi bizottsága elé utalták.

A Népszövetség a romániai magyar kisebbségek petícióját, melyet a székely egyedek utódainak tulajdonában lévő földek kisajátítása ellen adtak be, valamelyik későbbi ülészaka elhalasztotta.

Az emberi erőfelfejtés csodája.

Képünk egy amerikai földművest ábrázol, akinek két alsókarja és egy lába hiányzik és mégis nehéz földmüvesmunkát végez.

Ki jár ma már őszejelle?
Okvetlen próbálja meg! 5-6 nap alatt
ŐSZHAJÁNAK, bajuszának, szakállának visszaadja eredeti természetes „IBIS” keleti hajjítító regenerátort használja!
Nem festék, nem ártalmas. Egy üveggel 1,20, 1,60 P.
Postai csomagokat utánvét mellett azonnal küldünk.
Főraktár: VELLNER Herkules Drogéria,
Budapest, Kálvin-tér 5. sz. Telefon: Aut. 847-80.

A magyar delegáció tagjai a következők: Walkó Lajos külügyminiszter, Apponyi Albert gróf, Szerényi József báró és Tanczos Gábor tábornok.

A kisebbségek konferenciája is az elmúlt héten tartotta tanácskozásait Genfben. A konferencia határozatai megállapítják, hogy a nemzeti kisebbségekkel szemben hiányzik a megértés. Nincs meg az állampolgári egyenjogúság, a törvény előtti egyenlőség, a kulturális szabadság. A kisebbségeket a hatalmon levő nemzetek elnyomják és megkárosítják. A konferencia határozatait a Népszövetséghez juttatták.

Jugoszláviában megszűnt a diktatura.

Sándor szerb király az elmúlt héten visszaállította a parlamentarizmust és megszüntette a diktaturát. A király új alkotmányt adott az országnak. A parlament képviselőházból és szenátusból áll; a képviselőket általános, egyenlő és titkos választójo alapján választják. Az új alkotmány érvényben hagyja a diktaturának a gyülekezési jog és sajtójog elleni intézkedéseit. Zsifkovics tábornok, a volt diktátor, továbbra is miniszterelnök marad. Angol vélemény szerint az alkotmányra azért volt szükség, mert a bankárok figyelmeztették a királyt, hogy csak akkor remélhet kölcsönt Franciaországtól, ha vállalja a kölcsön parlamenti szentesítését.

Itt említjük meg, hogy Jugoszláviában buza- és liszt-monopóliumot léptettek életbe. Buzát és lisztet csak az állami exportintézet vásárolhat és adhat el. A termelő egy métermása buzáért 160 dinárt (16 pengőt) kap az állami exportintézettől.

MEZŐGAZDASÁG

Milyen talajokon termesszünk baltacimet?

Irta: Villax Ödön dr.

Hazánknak a lucerna a legfontosabb szalastakarmánynövénye, mely különösen szárazabb Alföldünkön pótolhatatlan. Dunántul kissé csapadékosabb részein, főként, ha a talajvíz nincs elég mélyen, a lucerna helyébe egyre inkább a vöröshere lép. E két növény teszi ki a hazai szalastakarmányok vetésterületének legnagyobb részét. Mindkét növény azonban a talaj iránt meglehetősen igényes. Azok csak elég mélyrétegű, nem nagyon kötött, táplálóanyagokban nem szűkölködő és mélyebb talajvízállásnál termelhetők sikerrel. A vöröshere ezenkívül többé-kevésbé a nyári esőzéseket is megkívánja. Már most azokon a talajokon, ahol sem a lucerna, sem a vöröshere kielégítő termést nem ad, vagy egyáltalán nem termeszthető, lesz helyénvaló a baltacim termesztése, mely növényt a lucerna és löhere után hazánk legértékesebb hereféléjének tarthatjuk.

Ha vörösherét jól termő gazdaságokban, valamely félreeső, magasabban fekvő szárazabb táblán, mint állandó kaszáló, a baltacim termesztése helyénvaló is, olyan gazdaságokban mégsem termesztünk baltacimet, melynek minden táblája a lucernát megtermi. A lucernánál ugyanis a baltacim kevesebbet terem. Rendesen csak egy és csak nagyon ritkán ad két kaszálást. A lucernánál annyiból

értékesebb, hogy az állatok nem fujódnak fel tőle, ezért minden állattal az első kaszálás után a baltacim legeltethető is.

Sok gazdaság jobb talajmiveléssel, bőségesebb trágyázással a lucerna termesztésére alkalmassá tehető. De ha a talaj nagyon kötött és sülevényes, sekély a feltalaj s a talajt továbbá a felszínhez közelebb 30—40 cm-es kavicsréteg szakítja meg, akkor az ily talajon jó sikerrel csak baltacim termesztendő, mely növény az ilyen viszonyok között a többi takarmánynövényeknél rendszerint értékesebb.

A baltacim termesztése meglehetősen egyezik a lucernáéval. A talajelőkészítés, a vetés, ápolást stb. éppen úgy történik a baltacimnél is, mint a lucernánál. Mint általában a pillangósokat, de különösen a lucernát, a baltacimet sem ajánlatos frissen istállótrágyázott talajba vetni és alája nitrogén-mütrágyákat is csak mérsékelt mennyiségben szabad használni. De annál inkább megkívánja e növény a foszforsavtrágyát, mely trágya iránt — akár csak a lucerna — egyike a leghálásabb növényeknek. Természetesen abban az esetben, ha kivételesen nagyon sovány talajon akarnók baltacimet létesíteni, sokszor helyesebb lehet a baltacim alá istállótrágyázni, mint az istállótrágyát egészen elhagyni.

A baltacim magja gyakran rosszul csirázik. Ezért mindig hámozott magot vessünk és vetés előtt csiráztassunk. 75—85%-ban csirázó hámozott magból kat. holdanként 50—70 kg. szükséges. A baltacim nem vénül hamar el, ezért szénának java virágjában vágjuk, míg a zöldtakarmányozást a virágzás elején kezdetjük el.

Amiről sokan megfeledkeznek.

Rétjeink és legelőink talaja a sok évtizedes, sőt évszázados használat folyamán igen elszegényedett, hiszen a rét szinte semmi trágyát sem kap, a legelőre rendszerint legfeljebb az állatok ürülete hullik. Ebben sincs azonban sok köszönet, ha ugyan árvatózeg gyanánt tüzelőnek össze nem szedik. Ilyen körülmények közt nem csodálható, ha gyepeinken az adott viszonyok közt szükséges mütrágyának óriási a hatásuk. Helyesen beállított mütrágyázásra, azaz csak foszfor-savat kívánó talajon 180—200 kg. szuperfoszfát alkalmazásával, ha nitrogénre és kálira is szükség van, úgy nitrogént, illetve kálit tartalmazó mütrágya használatára is szükség lesz. Ezekből 80—100 kg-os adagokat szokás a gyepe szórni. Ez tagadhatatlanul nagy költséget jelent. Azonban még a száraz fekvésű gyepek legnagyobb részén is, már az első esztendő terméstartóbblete megtéríti a mütrágyázásra fordított kiadást. De ha ez az első évben nem is következnek be, még akkor is nagyon valószínű, hogy a mütrágyázás hasznos befektetés. Ne feledjük ugyanis, hogy gyeper rendszerint sokkalta nagyobb — különösen a foszfor-savas mütrágya — utóhatása, mint szántón. Ez nemcsak terméstartóbbletben jelentkezik — ami egyébként a második esztendőben az első évnél tetemesebb is lehet — hanem a gyeper termésének minősége is lényegesen megjavul. Ne feledjük tehát, hogy a gyeper mütrágyázás kedvező hatása több évre terjed és a viszonyok közt leginkább megfelelő mütrágyázás kísérleti uton való

ŐSZI ESŐK IDEJÉN

ÁZOTT TALAJON
MINDIG GAZDASÁGOS

A NAP MINDEN ÓRÁJÁBAN
AZ ÉV MINDEN HÓNAPJÁBAN
A FÖLD MINDEN ORSZÁGÁBAN
MINDIG DOLGOZIK

A

Caterpillar

REG. U.S. PAT. OFF.

STEYR MŰVEK R.-T.
BUDAPEST, VI., Lehel-u. 25.

gondos megállapításáért, továbbá a műtrágyázásra fordított befektetésért a gyepek több esztendőn keresztül fizet. Ez azonban nem jelenti, hogy egyszeri műtrágyázással elvethető a gyeppajvitás gondja. Ezt a munkát rendszeresíteni kell és kevés költséggel végrehajtható kísérletezés útján állandóan ellenőrizhető, vajjon a követett rendszer helyénvaló-e.

(—csj.)

A szoptató angol koca helyes takarmányozása.

Irta: Schandl József dr.

Az utóbbi években sok kisgazda vásárolt angol kocát. Az angol sertés (yorkshire, berkshire) szaporább, mint a mongolica; ivadéka már 6—7 hónapos korban, mint sonkasüldő, értékesíthető s így nagyobb jövedelemmel kecsegtet, mint a mongolica.

Nem szabad azonban felejteni, hogy az ilyen jobban termelő fajták igényei is nagyobbak. Csak megfelelően jó tartás mellett tudja az angol koca malacait felnevelni és ezek csak megfelelő takarmányozás mellett érik el 6 hónapos korukban azt a 60—70 kilogrammos súlyt és kondíciót, melyet a hentesek keresnek. A koplaltatott koca ellik ugyan 8—10 malacot, de ha ezek anyjuktól kellő mennyiségű tejet nem kapnak, akkor elcsenevésznak és elhullanak; ha pedig közülük mégis egynéhány életben marad, ezek a süldőhizlalás folyamán rosszul értékesítik a beléjük etetett drága takarmányt s így nem váltják be a gazdának a husstenyésztéshez fűzött reményeit.

A sikeres husstenyésztés első feltétele tehát a szoptató koca helyes takarmányozása.

A koca sokkal több tejet termel, mint azt általában gondolják. Az angol kocák napi tejtermelése 4—5 liter. Tejük sűrűbb, mint a tehéntej, mert fehérje- és zsírtartalma kétszerese a tehén tejének. Ezen adatok alapján a szakemberek kiszámították, hogy egy szoptató kocának naponta annyi takarmányt kell adni, amennyiben kb. 3 kg. keményítőértékű tápanyag van és ebben 0.5 kg. emészthető fehérje.

Mintegy azonban a kocák egyedileg a malacok számában több vagy kevesebb tejet termelnek, tapasztalat szerint legjobb nyomokon járunk, ha az adagokat bizonyos takarmánykeverékből a malacok száma szerint mérjük le.

Adjunk a szoptató kocának *alaptakarmányul* 3—4 kg. főtt burgonyát, vagy 10—12 kg. nyersrúpát $\frac{1}{2}$ kg. zabpelyvával keverve, vagy 1.3 kg. gabonadarát; nyáron ezek helyett legelőt. Ezen alaptakarmányhoz adjunk *minden darab malacra 40 dekát olyan keverékből*, melyben 80% dara és 20% proteindús abrakféle (huliszt, halliszt, sörélesztő), vagy 40 dekát *olyan keverékből*, melyben 60% gabonadara, 10% proteindús abrakféle, 30% hüvelyesdara (esetleg az utóbbi helyett ugyanennyi olajpogácsa), vagy *ugyanannyit olyan keverékből*, melynek 33%-a dara, 33%-a korpa, 16%-a olajpogácsa és 17%-a hüvelyesdara. Ha *lefölözött tejünk* van, akkor a fentemlített alaptakarmányhoz *minden darab malacra* 33 deka gabonadarát és 1 liter lefölözött tejet.

A szoptató kocának ne adjunk romlékony vagy meg-savanyodott, avas, dohos, fagyott, rothadó takarmá-

nyokat, mert etetésük után a szopós malacoknál egy-kettőre emésztési zavarok állanak elő.

Még hozzáfűzöm azt, amit talán a cikkem elején kellett volna említenem, hogy a szoptató koca csak akkor „tőgyvel ki” jól, azaz úgy készül fel sok tej termelésére, ha a jobb takarmányozást nem az ellést követő hónapjában. Tapasztalataink szerint a negyedik hónapban az angol kocának kell kapni *alaptakarmányul* nyáron jó legelőt (here, lucerna), télen pedig vagy 9 kg. répát, vagy 5 kg. főtt burgonyát és *ezen alaptakarmányhoz* 1.5 kg. előkészítő abrakot azon keverékek egyikéből, melyeket előbb felsoroltam.

Az itt vázolt takarmányozás talán első látásra drágának tűnik fel, de a malacok jó fejlődése majd bőven megfizet érte.

APRÓ JÓTANÁCSOK.

Ahol lehet, ott a szárazság miatt a gyümölcsfákat hetenként egyszer-kétszer kiadósan öntözzük meg. Tudniuk kell, hogy a fák bármely részét, ha erre szükség van, a nyár folyamán minden károsodás nélkül levághatjuk. El kell tehát távolítani a fa mindazon meddő, a koronát elszűrősítő felesleges gallyát, a vihar által letört avagy beteg ágat, amely a fára csak hátrányt jelent. Az őszibarack és kajszinbarack, a cseresznye- és meggyfa nyésésének pedig éppen most van a legjobb ideje. Így ezek a csonthéjastermésű fák a mézgásodás betegségét is kikerülik. Természetes, hogy a nyésés következtében visszamaradó minden nagyobb sebet most is oltóviaszszal vagy kifűzött kátránnyal azonnal be kell kenni.

Ha a pincék hőmérséklete a külső levegő betódulása folytán a szokottnál magasabbra emelkedik, annak alábbiállítására végezt tanácsos a pince földjét több ízben hideg vízzel fellocsolni. Ennek az eljárásnak két előnye van. Először is leszállítjuk a magas hőmérsékletet, másodszor pedig páratelletté tesszük a pince levegőjét, minek következtében meggátoljuk a horádóingák nagyobb mérvű kiszáradását s ezzel a borok apadását is mérsékeljük.

Az elválasztott hárayokkal a legelőn felül 10 deka abrakot is célszerű etetni. A tokyók és az anyák a legelőn megélnék, a tenyészkosok részére azonban abrakot is kell biztosítani.

Az öreg tyukokat még vedlés előtt állítsuk be hízóba, mert ha vedlésbe mennek át, akkor még jobb etetés következtében se javulnak, hanem még le is romlanak. Ezeket az állatokat feljavítva levestyukoknak jól eladhatjuk. A vedlés egyes különös esetektől eltekintve, rendszerint július hó végén veszi kezdetét és eltart néha késő őszig. A vedlés tulajdonképpen beteges állapot, amely alatt a régi tollak kihullanak és új tollak nőnek. A gazda feladata ezt az új tollnövést jó gondozással és bő etetéssel előmozdítani. Nem szabad úgy okoskodni, hogy most nem tojnak a tyukok, tehát ne is adjunk nekik enni.

A denaturált (eozinózott) takarmánybuza természetesen takarmánya a marhának és sertésnek. A buzadarát tanácsos egyéb darákkal keverten etetni, amikor is, ha daramoslékot etetünk, az egyéb daraféléket áztatjuk be előzőleg és erre a keverékre ráhintjük a száraz buzadarát, melyet csak röviddel az etetés előtt keverünk össze a beáztatott darával, ne hogy pépszervivé, ragadossá váljék a takarmány. Szarvasmarinahizlalásnál vagy fejőstehéntakarmányozásnál a buzadarát a többi takarmánnyal keverve szárazon is etethetjük. A sertés-hizlalásnál az eddigi tapasztalatok szerint az ösztakarmány 40 százaléka állhat búzából. Kezdetben több búzát etethetünk, akár 100 százalékgig is, később fokozatosan kisebbitjük a buzadaragot s emeljük az adagban a tengeri mennyiségét. A lovak takarmányában az összes abrak 30 százaléka állhat gombára örölt búzadarából.

„Baromfitömő-készülék“-kel

egy perc alatt tömhet és a fulladás ki van zárva és a dőzság nem törődik. Sok időt nyer és könnyedén dolgozhat. Olcsó. Ha tíz libát kitömött, már megterült az ára. Kérje a 2. sz. árjegyzéket ingyen. Cim:

KUGLER SÁNDOR, MAKÓ.

Gyűjtsünk új előfizetőket a „Vasárnap” részére!

A szászországi Faluszövetség elnökének tanulmányutja Magyarországon.

Max Zeibig, a szászországi faluszövetségi központi második elnöke, négy hétig tartózkodott Magyarországon azon célból, hogy a magyar falu kulturáját, gazdasági viszonyait és népies sajátosságait tanulmányozza. Ebből az alkalomból a *Falu Országos Földműves Szövetséget* kereste fel, amely a szász testvér-intézmény vezetőjének készségesen állt rendelkezésére és vidéki szervezetei és kapcsolatai révén, előre összeállított programmu szerint mutatta meg az országnak népies szempontból nevezetesebb láttnivalóit. A Faluszövetség részéről tanulmányutján *Kerék Mihály* dr. fogalmazó kísérte.

A szász faluszövetségi elnök első vidéki utja *Mezőkövesdre* vezetett, ahol elragadtatással tanulmányozta a matyóművészet remekeit, több földműves házban is megfordult és megtekintette az állandó matyókiállítás is. Ugyancsak a magyar népviselet szépségei ragadták meg *Kapuvártól* is, ahol a község vezetősége részéről *Balázs Gyula* dr. jegyző szíves kalauzolás mellett tekintette meg a község láttnivalóit. Utja további során felkereste *Debrecent* is, ahol a Déry-muzeum értékes néprajzi gyűjteményben gyönyörködött és megtekintette a gazdasági akadémiát, valamint a Hortobágyot, ahol különösen az eredetiségében megmaradt pásztorelet köthette le a figyelmét. Innen *Vásárhelykutasra* utazott, ahol egy napon keresztül *Gregus Máté* kiváló vásárhelyi gazda vendége volt, akinek ideálisan szép családi élete különösképpen meglehető. Ezután *Szeged* városát tekintette meg, ahonnan *Csongrádig* az utat a Tiszán hajóval tette meg. Itt tartózkodása során több napot a *Balatonon* is töltött, ahol éjszakai halászaton vett részt, majd a főváros nevezetességei közül, különösen a *Néprajzi Múzeum* páratlanul gazdag gyűjteményéről nyilatkozott nagy elismeréssel.

Négy heti tanulmányutjáról részletesen beszámol több német faluszövetségi folyóiratban és mint a *Dresdner Nachrichten*, a *Leipziger Zeitung*, *Der Tag* és más nagy német napilap munkatársa, ezekben is.

A Népművelő Testvérek Társaságának előadói tanfolyama Tabon
Középen Kurics Adalberta főnöknő.

A népművelő testvérek nagyszerű munkája.

A Krisztus Királyról nevezett *Népművelő Testvérek Társasága* immár harmadik éve harcol azért, hogy a falusi nő-társadalmat elkészítse és erőssé tegye a nagy nemzeti megújulás munkájában. Sokszor halljuk, különösen képviselők és kormányzóférfiak ajkairól, hogy ne várjunk mindent az államtól, hanem ki-ki tegye meg, amit képes és hogy a társadalmat nagyobb öntevékenységre kell indítani. A társadalomba beletartozik a falu, a falusi nők tömege is. Ha tehát a magyar társadalom életrealizációját szeretjük szorgalmazni, akkor törődnünk kell a magyar falusi nő-társadalommal is. A *Népművelő Testvérek Társasága*, mint a *Faluszövetség nőosztálya*, társadalmi és intézményes eszközökkel lépésről-lépésre halad kitűzött célja felé. A falusi nő első kötelessége a *gyermeknek nevelése* és a *család gondozása*, emellett a férj családfenntartó munkáját kiegészíteni. Tehát a falusi nőnél a jó anya és feleség fogalmához hozzátartozik az életrealizáció, ügyes gazdaasszonyiság is. Mivel a falusi kisgazda özvegye nem nyugdíjra él, tehát ő gazda is a szó szorosán vett értelmében. Adófizető polgár. Ha pedig férje van, legalább ötven százalékban az ő vállán nyugszik az adóalany gazdasági ereje, fejlődése, vagy visszaesése. Nem is szólna arról, mit jelent mint a nemzet népesedésének, egészséges, erkölcsileg megbízható, hasznos új generációjának szülője, nevelője. A *Népművelő Testvérek Társasága* a gyakorlati megoldást a falusi nő szerinti indította el. *Először* a falusi népet a kisdedeivel való magasabbrendű törődésnek törekedett megnyerni, a *nyári menhelyek* és *állandó kisdedörök* szervezésével, beállításával. Jelenleg *Somogy-, Veszprém-, Tolna- és Jász-nagykun Szolnok-megyékben* a Népművelő Testvérek Társaságának megszervezésével, vezetésével és részbeni fenntartásával 7 *kisdedő* és 7 *nyári kisdedmenhely* működik. Az intézmény-csoportot maguk a falusi egyszerű nők és egyes helyeken a községek birtokos-hölgyei támogatják nagy szeretettel. A köztük levő nagy társadalmi különbséget szépen áthidalja a *gyermekeszeretet* és a *közös női hivatás emesebb öntudata*.

Második gyakorlati lépése a Népművelő Testvérek Társaságának az volt, hogy az iskolából kikerült leányifjúság részére olyan *téli nőnevelő tanfolyamokat* szervezett, amelyek kereteiben a család és nemzet jövőjének már a használatosabb falusi nő-társadalmat neveli. E tanfolyamok az egész falusi női hivatást és életkörülményt figyelembe veszik. Az elmúlt teli folyamán 6-6 hetes időbeosztással és egy 3 és 1/2 hónapos időtartammal *Somogy-, Veszprém-, Tolna, Fejér, Szatmár- és Szolnokvármegyékben* összesen 11 tanfolyam volt. Az összes hallgató száma 262 leány, 115 asszony és 26 férfi volt.

A jövő nagyobb méretű munkáinak előkészítése céljából *Veszprémben* július elején falusi tanítónők részére szervezett a Népművelő Testvérek Társasága *falusi nőnevelői kurzust*, hogy legalább a tanítónővel bíró falvak nőcsoportja kaphasson a falusi nőnevelésre ugyanilyen szempont szerint működő nevelőket. E kurzus után 24 lelkes tanítónővel szaporodott helyi munkatársainak száma, ami azt is jelenti, hogy a kö-

Legjutányosabb

Intézeti

ágyak, butorok, matrac, paplan, pokróc és ágyneműk

ALAPITTATOTT 1854

LEGSZEBB

PAP LAN LEGJOBB PAP LAN LEGOLCSÓBB

PAP LAN
Kárpitosáru,
vas- és
rézbutorgyár

SZÖNYEG, POKRÓC, FÜGGÖNY,

ágy- és asztalterítők, gyermekkocsi, nyugszékek, leány-szoba, előszoba minden kivételben kaphatók:

Gichner János

Budapest, VII., Erzsébet-körut 20.

Nagy katalógust postán bérmentve küldök.

vetkező télen 24 másik falu asszonyai és lányai is összeülnek a tanfolyamokban. Ha évről-évre legalább ilyen arányban bővíülhet e program megvalósítása, akkor alig néhány év múltán eljutunk ahhoz a pillanathoz, amikor a tökéletesült falusi nők ezrei az országot átfogó testülettel olvadnak össze.

Ahol az első tanfolyamok lezajlottak, ott helyi és körzeti, vagy járási és megyei falusi női szervezetek alakulnak, amelyben leány- és asszonycsoportok vannak. Minden kicsiny faluban egyelőre lehetetlen külön szervezetet létesíteni, de önálló csoportosítással egy körzetben 5-6 falu is alkothat egy szervezetet. Így van ez a *Tabi* körzetben. Nagyatád környékén és Püspökmónostoron, a Jászságban. *Tabhoz* 6 falu, *Nagyatádhhoz* 9. *Monostorhoz* 4 tartozik a szomszédos helyiségekből. Kialakulóban van csonka Szatmármegye 2 körzete is. E szervezetek folytatják a kisdednevelést, nőnevelést fent közölt programját, de a jelen *inséges időkben a téli szegényellátást és munkanélküliek részét is végzik.* A fentebb említett 3 körzeti szervezet látott el a maguk faluiban közel 178 nyomorgó családot a téli élelem és ruházattal.

A Népművelő Testvérek Társasága folytatja tehát nagy horderejű és nemzetségmentő munkásságát künn a magyar falvakban, ahol még nagyon, de nagyon sok a tennivaló, különösen a mostani megpróbáltatás napjaiban.

VASÁRNAPTÓL-VASÁRNAPIG

GAZDATARSADALMI HIREK

A műtrágyaakció folytatását kéri a gazdák.

A felsődunántúli kerületi műtrágya szakértekezlet augusztus utolsó napján folyt le Győrött a városháza nagyertermében a Felsődunántúli Mezőgazdasági Kamara rendezésében. A szakértekezlet, az ipari, gazdasági és kereskedelmi érdekeltségek egyhangú állásfoglalása után kérte a műtrágyaakciónak a régi keretekben való folytatását, úgy hogy a műtrágya által biztosított többlettermés gabonában kötéssék le a műtrágya kiegészítésére, amely boletttal is legyen törleszhető. A műtrágyaváltók 6 hónapos időtartamát, a műtrágyaváltó illeték eltörlését, inséges körzetekre műtrágyafuvar elengedését, a nem inséges vidékekre a műtrágyafuvar és kövezetvám jelentős mérséklését, a zsákok vámjának, a műtrágyahitel kamatmargójának és a forgalmi adónak csökkentését kérte a győri gyűlés, mert a műtrágyázás által előidézett többlettermés sokezer vagonnal fokozza a vasuti fuvar, az árukereskedelem, az adás-vétel, a fogyasztás, a vásárlóerő emelkedését s így közvetített formában térül meg az államnak és a köznek a könnyítések ellenértéke. A műtrágyahitel ne 11 hónapra, hanem 12, illetve 14 hónapra lenne kiterjesztendő, hogy a közvetlen cséplés utáni lejárat ne kényszerítse a gazdákat tulkiadatra és ez által az árak leron-

Két délamerikai magyar világkörüli utazása.

Két délamerikai magyar két esztendeje világkörüli uton van. Utjuk során az elmúlt héten Budapestre érkeztek. Képink a két világjáró magyart és emléktárgyakkal teleagatott motorbiciklijét ábrázolja.

lására. A győri gazdakamarai értekezlet sürgyeti a magyaróvári állami műtrágyák ármékséklő politikájának, a buzaár és a műtrágyagyár közötti egészségesebb arány helyreállításának mielőbb való keresztülvételéért. Ez értekezlet alaposa vita után négytagú végrehajtóbizottságot küldött ki a javaslati pontoknak illetékes helyekre való eljuttatása és a műtrágyaakció megvalósítása céljából.

Kedvezményes áru cukrot kapnak a méhészek.

Az Országos Magyar Méhészeti Egyesület kérésére a pénzügyminiszter az inséges méhesaladók ősi felszerítésére hat vagyon kedvezményes adózása, tiszta kristálycukrot engedélyezett. A méhesaladók felerősítésére szolgáló cukrot az Országos Magyar Méhészeti Egyesület fogja kiosztani. Ebből a cukorból minden méhész részesülhet, akinek a méhesaládja éhinségben szenvednek. A cukor ára kilogrammonként 80 fillér. Megrendelőveléért az Országos Egyesülethez kell fordulni, husz filléres postabélyeg melléklése mellett, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Mezőgazdasági munkások utazási kedvezménye.

A földmivélsügyi miniszter legutóbb 1928-ban szabályozta a hivatásos mezőgazdasági és földmunkások vasuti utazási kedvezményét, úgy, hogy a munkások megfelelő igazolás alapján nemcsak a munkaidény megkezdésekor és bevégeztésekor, de a munkaidény alatt vasár- és ünneppnapon is kedvezményesen utazhatnak lakhelyükre, illetőleg munkahelyükre. Ez a kedvezmény azonban csupán a MÁV vonalaira terjed ki, míg a magánvasutársaságok, mint a Déli-vasut és a Győr-Sopron-Ebenfurti vasut vonalaira ez a kedvezmény nem bír alkalmazással. Az Országos Mezőgazdasági Kamara ezért felkéri a földmivélsügyi minisztert, hogy folytasson tárgyalásokat a vasutársaságokkal és hasson oda, hogy a MÁV által megadott utazási kedvezményt az ország összes, tehát magánkézben levő vasutársaságok vonalaira terjesszék ki.

Olesőbb lett a fogyasztási szesz.

Az Országos Szeszértékesítő Részvénytársaság szeptember hó 1-én tartott ülésében a fogyasztási célokra szolgáló finomított szesz alapárát az eddigi abszolút hektoliterenkénti 230 aranypengős ára helyett abszolút hektoliterenként 130 aranypengőben állapította meg.

Árvalányhajat adtak a magyar cserkészek Mussolini miniszterelnöknek. A magyar cserkészek küldöttsége tiszteltet a napokban Mussolini olasz miniszterelnöknek, aki a római Palazzo Veneziában fogadta a magyar cserkészeket. A magyar fiuk nevében Tombor Tibor cserkésztszít üdvözölte Mussolinót, majd pedig átnyújtotta a magyar cserkészek ajándékát: egy bronzplakettet, a cserkészlilomot és egy csokor árvalányhajat. Mussolini miniszterelnök legteljesebb örömet fejezte ki a magyar csapat figyelmes ajándékáért és kiemelte, hogy ez a barátság, amelyet a magyar cserkészek Olaszországban tapasztaltak, tényleg olyan, mint amelyennek látták. Az olaszok magyarbarátságára mély és őszinte és fenn marad változatlanul a jövőben is. — A magyar nemzet kiváló és jobb sorsra érdemes. — mondotta Mussolini.

Baranya vármegye hármass ünnepe. Hármass ünnepe volt augusztus 31-én délelőtt Baranya vármegye törvényhatósági bizottságának. A vármegye ezen a napon avatta fel új közgyűlési termét. leplezte a világháborúban hősi halált halt törvényhatósági bizottsági tagok emléktábláját s megünnepelte a szerb megszállás alól való felszabadulás tizedik évfordulóját. Az ünnepség szentmisével kezdődött, amelyet a pécsi székesegyházban Virág Ferenc megyéspüspök mondott. A vármegye díszközgyűlését Fischer Béla alispán nyitotta meg, majd pedig leplezték a hősi halottak emléktábláját. Az ünnepi beszédet Virág Ferenc dr. megyéspüspök mondotta. A felszabadulás emlékművének felavatása után a közgyűlés tagjai melegen üdvözölték vitéz Keresztes-Fischer Ferenc volt főispánt, belügyminiszterre történt kinevezése alkalmából. A hármass ünnepség a délutáni órákban ért véget.

Felhívjuk olvasóink szíves figyelmét a Gichner János-céa (Budapest, VII., Erzsébet-körút 20. szám alatt levő) kárpitos-áru, vas- és rézbutorgyára, ahol intézeti ágyak, butorok, matrác, paplín, pokróc, ágyművek és paplanok a legjobb minőségben kaphatók. Nagy katalógust postán bérmentve küld, ha azt levelezőlapon kéri és a „Vasárnap”-ra hivatkozik.

Geduly Henrik evangélikus püspök ünneplése. A tiszai evangélikus egyházkerület a napokban Miskolcon tartotta ezévi közgyűlését, amelyen meleg ünneplésben részesítették Geduly Henrik evangélikus püspököt püspök-ségének huszadik évfordulója alkalmából. A jubiláns püspököt Zelenka Lajos dr. ítélőtáblai tanácselnök, egyházkerületi felügyelő üdvözölte, aki hosszabb beszédben méltatta Geduly Henrik érdemeit. A püspök meghatóan válaszolt az üdvözlésekre.

Uj gazdasági tanácsosok. A Kormányzó Ur, a földművelésügyi miniszter előterjesztésére Komlódy József vésztői földbirtokosnak, a hazai mezőgazdaság fejlesztése körül szerzett érdemei elismeréséül, a magyar királyi gazdasági tanácsosi címet adományozta. Ugyancsak a magyar királyi gazdasági tanácsosi címet adományozta a Kormányzó Ur P. Szabó István karagói birtokosnak és Benkő Sándor háziipari főfelügyelőnek.

A szombathelyi pótválasztás. Szombathelyen augusztus hó 30-án, vasárnap volt a pótválasztás Csekonics Iván gróf keresztény gazdasági párti és Tóth László dr. keresztényszocialista között. Az eredményt este 7 órakor hirdették ki és eszerint Csekonics Iván gróf 5888, Tóth László 4761 szavazatot kapott. Csekonics grófot 1127 szó- **többséggel tehát megválasztották.**

Nem nősilhet, mert halottnak nyilvánították. Zsiros Milán, budapesti cipészmeister, még 1909-ben feleségül vette Bödics Juliánát, akivel a háború kitöréséig boldog házasságot élt. Zsiros a mozgósítás alkalmával mint népfőlkelő bevonult; de a népfőlkelő ezredtől hamarosan a harminchetedik honvédszázadhoz ezredhez osztották be és kivitték a harctérre. Zsiros régi népfőlkelő ruháját egy székely katona kapta meg, akit a vonat Harasztos község határában előlított. Mivel a holttest felismerhetetlen volt és a katona zsebében Zsiros Milán igazoló lapját találták, ezen az alapon a halottat, mint Zsiros Milán cipészmeistert temették el. Zsiros ezalatt az orosz fronton fogságba esett s csak 1921-ben tért vissza. Zsiros felesége, aki halottnak hitte az urát, időközben férjhez ment egy dunai hajóshoz s amikor a cipész hazaérkezett s hosszas keresés után megtalálta feleségét, az asszony hallani sem akart arról, hogy második urától visszatérjen a hadifogolyhoz. Zsiros Milán ekkor megjelentette feleségét többfűrészség címén, azonban a bíróság megsejtette az eljárást az asszony ellen azon az alapon, hogy teljesen megfelelő halotti levél birtokában ment második férjhez. Zsiros Milán lassan belenyugodott a bíróság döntésébe, azonban idők során maga is meg akart nősilni. Házassága elé azonban most óriási akadály hárult, mert amíg első felesége él, nem házasodhatik meg második. Zsiros most a bíróságtól első házasságának felbontását kéri.

Magyarok nyerték a galamblovó Európa-bajnokságot. A napokban Lengyelországban, Lembergben tartották meg az agyagalamblovó bajnoki mérkőzéseit. A több napig tartó versenyben a magyar csapat az Európa-bajnokságot nyerte. A galamblovó világbajnokságban a magyarok az osztrákok után a második helyet nyerték el.

Visszanyeri fiatalkori eredeti hajszinét. ha az „Ibis” kelti hajfijító regenerátort használja. Okvetlen próbálja meg. 5-6 nap alatt bajuszának, szakállának visszaadja eredeti természetes színét. Itt az a fődolog, hogy nem festék, nem ártalmas. A hajhagymát életre kelti és a haj eredeti színét nyeri vissza. Például, ha valakinek szőke haja volt, az szőke lesz, ha barna volt, barna lesz és így tovább. Tegyen egy próbát és rendeljen egy üveggel, hálás lesz érte. A *Vasárnapra* való hivatkozás mellett kedvezményben részesül. Megrendelhető: *Vellner, Herkules-drogéria*, Budapest, Kálvin-tér 5. szám. Postai csomagokat utánvét mellett szállít.

Agyonsújtotta a villám az apát és fiát. Borzalmas vihar pusztított szeptember hó 4-én este Szeged környékén. A vizataros időjárásban Kiri András negyvenéves földmives, alsótanyai lakos a rettenetes eső elől két kis fiával a tengeriszárból rakott csöszkunyhóban kerest menedéket. Vihar közben a villám belesapott a csöszkunyhóba s az apát agyonsújtotta, a kisebbik fiu pedig súlyos égési sebeket szenvedett. A nagyobbik gyermeknek semmi baja sem történt. A halott apát és a sebesült gyermeket a késő éjjeli órákban találták meg a hozzátartozók a csöszkunyhóban. A súlyosan sebesült gyermeket a szegedi klinikára szállították, ahol ápolás alá vették, de felépüléséhez nincs remény.

Elítelt valutaüzérek. A budapesti királyi járásbírószágon a napokban tárgyalták a valutarendelet megjelenése óta a második valutaüzérkedési pert, amelynek három vádlottja volt: Grünfeld Ignác szatmári textilkereskedő, Einsel József, a budapesti zsidóhitközség alkalmazottja és Fränkel Sándor budapesti textilkereskedő. A vád szerint Grünfeldék dollárral akartak üzérkedni, azonban egy detektív lefélélt a kufár társaságot s mindhármukat bekísérte a rendőrségre. A tárgyaláson kiderült, hogy Grünfeld közel ötszáz dollárral jött Budapestre, ahol Fränkel és Einsel segítségével idegen valutával akart üzérkedni. A bíróság Grünfeld Ignácot egyhónapi és tíz napi elzárásra, valamint nyolcezer pengő pénzbüntetésre, Fränkel Sándort háromheti elzárásra és ötszáz pengő pénzbüntetésre és Einsel Józsefet pedig három heti elzárásra és ötven pengő pénzbüntetésre ítélte. Grünfeldet az ítélet végrehajtása után kitoloncolják az országból.

Beköszöntő. Mai számunkban bemutatunk igen tisztelt olvasó közönségünknek egy az udvarban lévő, 36 év óta fennálló céget, mely *Olcso Maradékvásár és Textilraktár* címen Budapesten, Király-utca 32. szám alatt létezik és tisztelt vevőt becsületesen és előzékenyen szolgálja ki, amiről már számtalan esetben meggyőződöttünk. A középosztály a mai nehéz gazdasági viszonyok folytán nevezett cégnél például 3 méter férfiföltény szövetet hozzávalóval együtt 29 pengő 88 fillérért, vagy egy 2 méter hosszú kitünő kész lepedőt 3 pengő 68 fillérért vásárolhat. Rendelésnél kérjük a megrendelő címét és lakhelyét (u. p.) olvashatóan kiírni.

Bekötött szemmel

teljes bizalommal látogatják a vevők ezrei az

Olcso Maradékvásár és Textilraktár

Csak az udvarban
32. Király-utca 32.,

ahol évtizedek óta olcsónak megbízható jó árut árúsítanak:

3	1,77 méter karton, vagy 3 méter függöny-etamin, vagy siffon P
	1,98 méter tennis-flanell, ingzeffir, ágyneműkanavász, vagy kitünő pamutgyöles, vagy 3 méter női színes fehérenemű-anag P
	4,44 méter tweed, vagy schottis női kelme, vagy 3 méter gyönyörű mintás bársony-flanell P
	29 ⁸⁸ méter 140 cm széles, divatos férfiföltényszövet, kitünő minőségben, sötétkék és fekete színben is, hozzávalóval együtt, vagy 3 méter női, vagy férfi, őszi, téli-kabátiszövet P
	FIGYELEM! 140 cm széles esikós nadrágszövet méterje P 3,90, 140 cm széles finöltényszövet méterje P 2,90, zsebkendő darabja 29 fillér, kitünő férfizokni párja 39 fillér, női harisnya 59 fillér, két méter hosszú, kitünő kész lepedő darabja 3,68, kész paplanlepedő darabja P 6,70, gyönyörű szép duplacalléros divatos férfingek darabja P 3,90, virágos vattapalán darabja P 9,80, bőrerős angin, vagy mindennemű fehéreneműre alkalmas kitünő kelengyefonál méterje 98 fillér, selyemfényű ágyneműdamaszt méterje P 1,88, kitünő női per méterje P 1,20, 120 cm széles matracgárdi méterje P 2,90, pikétörülköző, vagy pohártörölő darabja 59 fillér.
	Kapható

CSAK AZ UDVARBAN

Cím: **Olcso Maradékvásár és Textilraktár**
32. KIRÁLY-UTCA 32. alatt
Postai rendeléseket 36 év óta lelkiismeretesen teljesítünk.

Itt levágandó és rendelés alkalmával borítékban beküldendő

T. OLCSO MARADÉKVÁSÁR ÉS TEXTILRAKTÁR
Budapest, Király-utca 32.

Szelvény. A megrendelő neve*

*Olvasható, pontos címét kérünk.

V. Lakhely u. p.

Ugy szeretnék...

Ugy szeretnék nálad lenni
éjjel-nappal szép arcodat nézni,
Ugy szeretnék reggel-este
ajkadról egy édes csókot kérni,
S úgy szeretném, ha a szívem
mindig itt a szívemen dobogna,
Csendes méla nyári estén
minden madár mirőlünk dalolna.

Ugy szeretném, ha a lelkünk,
fehér lelkünk összeölelkezne,
S az a fényes hajnaleszállag
boldogságunk tükörképe lenne.
Ugy szeretnék kedves lányka,
mindig-mindig együtt lenni céled,
Te melletted elfeledném
akárhogyan megbánt is az élet.

Irta: KISS SÁNDOR (Nagyacsád.)

Regényfolytatásunk mai számunkból anyagtorló-
dás miatt kimaradt.

Kitüntetés hosszú szolgálatért. A földművelésügyi miniszter pénzzalutalommal és díszoklevéllel tüntette ki Kőműves János községi kertészt, aki huszonhat évig szolgálta munkaadóját. Schieber Mihály felsőleperdi gazdasági cselédet, aki közel félszázadon át szolgált ugyanannál a gazdánál, a földművelésügyi miniszter pénzzalutalommal és oklevéllel tüntette ki. Az elismerést a dombóvári főszolgabíró szép ünnepség keretében adta át a kitüntetett gazdasági cselédnek.

Hűsleges mezőgazdasági cseléd jutalmazása. A szolgálati hűségnek és kötelességnek szép és lélekemelő ünneplése zajlott le augusztus hó 9-én Csurgón, ahol Tóth János juhász tüntette ki a földművelésügyi miniszter *ötvennyolc éves szolgálatáért*, amely időt egy helyen töltötte el. Haám Lajos főszolgabíró adta át az ünneplést az oklevelet és a százpengős pénzzalutalmat. Szép szavakkal méltatta a hűsleges öreg cselédet, mintaképnek állította a fiatal cselédségnek. Utána Meller Henrik, az uradalom bérlője, köszöntötte a jutalmazott cselédet, aki keresetlen szavakkal köszönte meg a kitüntést és a jutalmat, kérte munkaadóját, hogy továbbra is tartsa meg szolgálatában. Az ünnepélyen megjelent Meller János dr. bérlő, Schaffer Imre jár, gazd. felügyelő, Dettár Mihály urad. kasznár, Tóth Gyula intéző, Róth Ernő számvéveő és a bérgazdaság összes cselédsége.

Kifosztották a fiatal pár lakását az esküvő alatt. Székely László isaszegi gazdálkodó a napokban tartotta esküvőjét s míg a fiatal pár a templomban volt, addig betörők kifosztották a gazdálkodó lakását. A betörők megvárták, amíg az esketési szertartás megkezdődött, s akkor teherautóval mentek a fiatal pár lakása elé, ahonnan a lakás egész butorzatát, a fiatal pár fehérneműit, azonkívül ékszerüket és pénzt lopták el. A vakmerő tolvajok kézrekerítésére széleskörű nyomozás indult.

Emberhalál a felhőszakadásban. Szeptember eselején borzalmas felhőszakadás volt Szekszárdon, amely emberáldozatot is követelt. Molnár József husz éves legény és Horváth Sándor 28 éves földműves a Szekszárd mellett lévő sötétvölgyi erdőből fát fuvaroztak. Utközben a vihar utólérte a fászkocsikat és a hegyekről lezúduló víz a gyeskát lovastól együtt a Séd-patakba sodorta. A rohanó iszapos vízár három kilométeren át vitte Horváthot és Molnárt, akik az áradásban megfulladtak. A lovak is belefulladtak a patakba. Az áradásnak áldozatul esett még Török Ádám gazdálkodó is, aki kocsiával együtt a megáradt Baktán akart átkelni. Az ár elragadta Törököt és a gazdálkodó lovastul együtt vízbe fulladt.

Szívbetegnek és érlemeszesedésben szenvedőknek a természetes „Ferenc József” keserűviz használata könnyű és pontos bélműködést biztosít. Klinikai vizsgálatok igazolják, hogy a Ferenc József víz különösen agyvérzésre és gutaütésre hajlamos idősebb embereknek kitűnő szolgálatot tesz. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

TANÁCSADÓ

Kérdés: 1. Vizsgázott motorgépezés vagyok s szeretnék valamelyik uradalomban elhelyezkedni. Hogyan volna ez lehetséges? 2. Hol van Budapesten a bolgár konzulátus? (Hű olvasó, Hódmezővásárhely.) — **Felelet:** 1. Forduljon az Országos Gazdasági Munkaközvetítő Irodához: Budapest, V., Kossuth Lajos-tér 11 (Földművelésügyi minisztérium), vagy pedig tegyen közzé hirdetését az „Új Barázda” című napilapban és lapunkban. 2. Budapest, VI., Andrásy-ut 77.

Kérdés: 1. Málnatermeléssel akarok foglalkozni, hol kaphatok megfelelő reszöket? 2. Őszi rózsát akarok ültetni, hol kaphatok málnát és az őszirózsa virágot? (Cs. K. F., Ivánosa.) — **Felelet:** 1. Forduljon Ungváry László vagy Ungváry József-féle faiskolához, Cegléd. 2. Megfelelő magokat Mauthner Ödön Magkereskedelmi Rt.-nél, Budapest, VII., Rottenbiller-utca 37, vagy a Monori Magkereskedésben, Budapest, IV., Szép-utca 3. szám. 3. A málnát a budapesti piacon értékesítheti. Őszirózsát Budapesten a dunaparti virágpiacon, vagy az egyes virágkereskedőnél lehet értékesíteni.

Kérdés: 1. Hol van Budapesten a bolgár magkereskedés? 2. Hol lehet kapni egykerekes kézi kapálógépet? 3. Hány lóerős benzinnmotor emel percenként 120 liter vizet tizenkét méter magasságra? 4. Hol lehet bolgár kertészethez szükséges befektetés céljára kölcsönt kapni? 5. Hová forduljak, hogy a magyar állampolgárságot megszerezsem? 6. Szükséges-e részemre tetelepedési engedély? 7. Hol van Budapesten a lengyel követség? (M. P., Ócsa.) — **Felelet:** 1. Nikola Boneff, bolgár magkereskedő üzlete Budapestben, IV., Kossuth Lajos-utca 12. szám alatt van. 2. A Kühne mezőgazdasági gépgyárnál, Budapest, VI., Vilmos császár-ut 59. Kérjen árjegyzéket. 3. Tíz-tizenkét lóerős benzinnmotor megfelel. 4. Legelőszertűbb lenne, ha a helybeli hitelszövetkezet utján kérne kölcsönt. 5. Állampolgárság végett kérvényt, iratokkal felszerelve a magyar királyi belügyminisztériumhoz (Budapest, I., Országház-utca 22.) kell beadni. 6. Mivel már tizenegy éve itt lakik, nem szükséges. 7. A lengyel követség I., Országház-utca 13. szám alatt van, a lengyel konzulátus pedig V., Kossuth Lajos-tér 13—15. szám alatt van. A kértezett papirkomagokat a fent említett magkereskedésben, továbbá Mauthner Ödön Magkereskedelmi Részvénytársaságnál kaphatja meg.

Kérdés: Hol kaphatok magyar nyelvtankönyvet? (B. F., Gyula.) — **Felelet:** Kiadóhivatalunkban mindenfajta könyvet megvásárolhat. Az ön céljának megfelel az elemi iskola hatodik osztályában használt rendszeres magyar nyelvtankönyv. A magyar nyelvtant bővebben tárgyalja Simonyi Zsigmond: „A magyar nyelv” című könyve. Ennek ára 5 pengő. Megtalálhatja a magyar nyelvtant a Schenk-féle nyelvkönyvek kiadásában is, ennek ára 3,20 fillér.

Kérdés: Hová forduljak nevem megváltoztatása végett? (A. P., Abony.) — **Felelet:** A névváltoztatásra vonatkozó kérvényt a főispáni hivatal utján a belügyminisztériumhoz kell előterjeszteni. Az ön által kért neveket nem igen engedélyezik. Válasszon talán olyan nevet, amely nem helyiségnévből származik.

Kérdés: 1. Gyógyítanak-e a szíi közkórházban gyomorbetegeket? 2. Hol van Magyarországon tüdőbeteg szanatórium? 3. Meddig marad érvényben a hat pengős boletta? 4. Kap-e az olyn segédoktató tiszteletdíjat, aki még levették a tiszteletdíját. (Érdeklődő, Szerecs.) — **Felelet:** 1. Tudomásunk szerint van belgyógyászati osztálya, tehát gyógykezelnék gyomorbetegeket is. Egyébként vármegyei közkórház. 2. Több helyen van tüdőbeteg szanatórium. Így: Debrecenben, Szentgotthárdon, Törökbalinton, Budakeszin (Erzsébet királyné szanatórium), Weiss Manfréd szanatórium, József főherceg szanatórium), stb. 3. Nincsen határidőhöz kötve. 4. Nem.

Kérdés: 1. Hogyan lehet a szícsiket kiirtani? 2. Hol kaphatnék hollandi káposztamagot? (16523. számú előfizető, Hatvan.) — **Felelet:** Lapunk előző számában a tanácsadó rovatban közöltük a szícsik irtásának módját. 2. Mivel a Mauthner magkereskedési részvénytársaságnál — amint ön írta — nem kapott ilyen magot, érdeklődjék talán a monori magkereskedésnél. A Hollandiából közvetlenül importált káposztamag az első időkben nem igen hoz jó termést, mivel a holland káposztafajta más éghajlathoz szokott. Ajánljuk, hogy inkább hazai fajtákat termessen.

Kérdés: Hol lakik L. J. dr. volt országgyűlési képviselő? (5770. számú előfizető, Bátmonostor.) — **Felelet:** Budapest, V., Podmaniczky-utca 89.

REJTVÉNYEK

1. Szórejtvény.

ba öröl om

(Beküldte Saja Vilmos Földesről.)

2. Szórejtvény.

92 éves elszakított vármegye

(Beküldte Nagy István Szendrőről.)

3. Szórejtvény.

B (-t)
érc
(ó=ó)

(Beküldte Marton Károly Csikóstöttősről.)

4. Pótlórejtvény.

— ek — gy — ár
— ra — át — nt
— úly — gg — ör

(Beküldte Frauenhoffer Ferenc Szarvasról.)

5. Szórejtvény.

bútor nyit madár gally

(Beküldte ifj. Nagy Lajos Dunaremetéről.)

6. Szórejtvény.

női név sampion
g=k

(Beküldte Szabényi Ilonka Geneshátpusztáról.)

7. Szórejtvény.

Jókedvű
a **ó**

(Beküldte Liptákné Lengyel Anna Mezőhegyesről.)

8. Szórejtvény.

megy S édes

(Beküldte ifj. cs. Nagy József Kaposszenthenedekről.)

A rejtvények megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával a 41-ik számban közöljük.

A 35-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtése:

1. Szórejtvény: **Céhbrendser.** 2. Szórejtvény: **Pásztortűz.**
3. Pótlórejtvény: **Bethlen István gróf.** 4. Szórejtvény: **Halászlé.**
5. Pontrejtvény: **Uj Barázda.** 6. Szórejtvény: **Borban az igazság.** 7. Szórejtvény: **Turáni átok.** 8. Szórejtvény: **Fűrés.**

Helpesen megfejtették: Szántó István, Tóth Péter, Balázs Imre, Nagy János, Lőrincz Sándor, Kereki Ilona, Molnár Sándor, Góg Imréné, Bagi János, Fekete József, Marton István, Vedres János, Kátoua Pál, K. Nagy Béni, Fejér Gizella, Pataki Kálmán, Csürös Jenő, Mészáros Tamás, Paczolai Mihály, Kerekes Lajos, Szilárd János.

Jutalomkönyvet nyertek: **Szánthó István (Tápiószecske), Kereki Ilona (Kaba), Lőrincz Sándor (Nagyfőzcs).**

A 36-ik számban közölt rejtvények megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával együtt a jövő héten közöljük.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

N. L. Nagykanizsa. Közlünk belőlük. — J. J. Bácsa. Nehezebbeket kérünk, ezek túlságosan könnyűek. — J. M. Hajdudorog. Rejtvénye jó. — P. G. Eger. A „Vasárnap” rejtvényeit szórakozásból, időtöltésből az az olvasók készítik és jutalmuk érte az, hogy a lap közli munkáikat. Ha ez Önnek megfelel, szívesen látjuk a rejtvénykészítők sorában; honorálásról azonban szó sem lehet. — K. J. Mátradereske. Nem közölhető. — Kistalomból. Két utolsó verse nem közölhető. Ön téved, hazánk nincs a Balkánon, hanem Középeurópában. Ez a helyes földrajzi meghatározás. Egyébként a „balkáni” jelző lealacsonyító.

VÁSÁROK JEGYZÉKE

Szeptember hó 13-án, vasárnap.

Ló, marha, sertés- és kirakodóvásár: Nagykáta, Szabad-szállás, Szőreg.

Szeptember hó 14-én, hétfőn.

Ló, marha, sertés- és kirakodóvásár: Alberti, Bácsalmás, Cigánd, Győrasszonyfa, Hosszúhetény, Hédervár (sertésvásár bizonytalan), Kál, Kehida (sertésvásár bizonytalan), Kőtegyán, Kőtelek, Lajosmizse, Magyarszentiván, Mezőkeresztes, Mohács, Pál, Pécel, Pilisvörösvár, Polgárdi, Reesk, Répceszemere, Sárbogárd, Somlóvásárhely (sertésvásár bizonytalan), Szekszárd, Szenna (sertésvásár bizonytalan), Szőny (sertésvásár bizonytalan), Tótszerdahely (sertésvásár bizonytalan), Zsámbok. — Ló, marha- és sertésvásár: Nógrád, Martonvásár, Nagyvázsony.

Szeptember hó 15-én, kedden.

Ló, marha, sertés- és kirakodóvásár: Adony, Drávafok, Körösladány, Magyarbóly, Somogyuszil, Szászvár, Vásáros-namény. — Kirakodóvásár: Borsodnádásd, Kálló, Martonvásár, Nagyvázsony. — Ló- és marhavásár: Pápa.

Szeptember hó 16-án, szerdán.

Ló, marha, sertés- és kirakodóvásár: Alsónémedi, Hajdunánás, Püspökhatvan, Városlód, Zagyarékás. — Ló, marha- és sertésvásár: Szekesfehértár. — Sertés- és kirakodóvásár: Pápa.

Szeptember hó 17-én, csütörtökön.

Ló, marha, sertés- és kirakodóvásár: Balatonendréd (sertésvásár bizonytalan), Csipkerek (sertésvásár bizonytalan), Patca (sertésvásár bizonytalan), Süttő, Törölköppány (sertésvásár bizonytalan).

Szeptember hó 18-án, pénteken.

Ló, marha, sertés- és kirakodóvásár: Csenger, Gamás, (sertésvásár bizonytalan), Szentes.

Szeptember hó 19-én, szombaton.

Kirakodóvásár: Szentes.

VÁSÁR ÉS PIAC

(Fővárosi árak szeptember hó 7-én.)

GABONATŐZSDE

KÉSZÁRUPIAC

A készárupiacon jegyzett árak olyan terményekre vonatkoznak, melyeket az eladó azonnal (prompt) szállítani, a vevő azonnal fizetni köteles. Ezek az árak tehát a termények való-ságos forgalmi árát jelentik, Budapestre.

Buza, tiszavideki 77 kg-os 8.70—8.95, 78-as 8.85—9.10, 79-es 9.00—9.25, 80-as 9.10—9.35; felsőtiszai, fejérmegyei, dunántúli, pestvidéki és bácskai 77 kg-os 8.50—8.65, 78-as 8.65—8.80, 79-es 8.80—8.95, 80-as 8.90—9.05. Pestvidéki és egyéb rozs 8.85—9.00, takarmányrapa, elsőrendű 14.50—15.00, másodrendű 14.00—14.25, sörárpa, felv. 17.50—19.50, egyéb sörárpa 16.00—17.00, zab elsőrendű 17.00—17.25, másodrendű 16.00—16.50, tengeri 14.25—14.50 pengő métermázsánként.

